

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií
Katedra severoamerických studií

Bakalářská práce

2023

Klára Podolková

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií
Katedra severoamerických studií

**Problematika britsko-amerických vztahů: válka o
Falklandy**

Bakalářská práce

Autor práce: Klára Podolková

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: PhDr. Jan Hornát, Ph.D.

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 1. 5. 2023

Klára Podolková

Bibliografický záznam

Podolková, Klára. „Problematika britsko-amerických vztahů: válka o Falklandy“. Praha, 2023. 35 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, institut mezinárodních studií, Katedra severoamerických studií. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Jan Hornát, Ph.D.

Rozsah práce: 74 441 znaků

Abstrakt

Bakalářská práce *Problematika britsko-amerického vztahu: válka o Falklandy* se zabývá tzv, zvláštním vztahem mezi Velkou Británií a Spojenými státy. Zvláštní důraz je kladen především na analýzu vztahu mezi americkým prezidentem Ronaldem Reaganem a britskou premiérkou Margaret Thatcherovou. Hlavním cílem práce je zjistit, do jaké míry se zvláštní vztah promítl do amerických postojů během britsko-argentinského konfliktu o Falklandské ostrovy v roce 1982.

Teoretická část práce je zaměřena na hledání definice pojmu *special relationship*. Našla jsem různé definice termínu, ale univerzální pojetí neexistuje. Práce operuje s definicí Johna Dumbrella, který říká, že zvláštní vztah mezi zeměmi existoval, a to konkrétně v období studené války. Analytická část zkoumá britsko-americkou spolupráci během výše zmíněného konfliktu a také roli Spojených států jako mediátora.

Práce dochází k závěru, že koncept *special relationship* hrál roli ve válce o Falklandské ostrovy. Promítl se ve vojenské, satelitní a zpravodajské spolupráci obou zemí. I osobní přátelský vztah mezi Reaganem a Thatcherovou potvrdil existenci zvláštního vztahu. Role USA jako mediátora byla kritizována, neboť se ukázalo, že nebyla neutrální. Analýza také došla k závěru, že v politických názorech britsko-amerických politiků se *special relationship* nepotvrdil.

Abstract

Diploma thesis *Issues in British-American relations: the Falklands War* deals with the *special relationship* between Great Britain and the United States and analyses in particular relations between their leading political figures – American president Ronald Reagan and British prime minister Margaret Thatcher. The aim of the thesis is to find out whether the *special relationship* played any role during the Falkland Islands War in 1982.

The theoretical part is focused on the search for a definition of the term special relationship. I found different definitions of *special relationship*, but no universal one exists. The thesis operates with the definition of John Dumbrell, who says that the *special relationship* existed, specifically during the Cold War. The analytical part examines British-American cooperation during the above-mentioned conflict and the role of the United States as a mediator.

The diploma thesis concludes that the *special relationship* played a role in the Falkland Islands War. It was reflected in the two countries' military, satellite, and intelligence cooperation. Even the personal relationship between Reagan and Thatcher confirmed the existence of a special relationship. The role of the US as a mediator was criticized as it proved to be non-neutral. Also, it was concluded that the special relationship was not confirmed in the political sphere of both countries.

Klíčová slova

Zvláštní vztah, Margaret Thatcherová, Ronald Reagan, Velká Británie, Spojené státy americké, Falklandské ostrovy, Malvíny, válka

Keywords

The special relationship, Margaret Thatcher, Ronald Reagan, Great Britain, United States, Falklands Islands, Malvinas, war

Title

Issues in British-American relations: the Falklands War

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu bakalářské práce, panu PhDr. Janu Hornátovi, Ph.D., za jeho cenné vedení, rady a připomínky při vypracování bakalářské práce.

Obsah

<i>Úvod</i>	9
<i>Metodologie a struktura práce</i>	10
1. Teoretická část	12
1.1 Definice pojmu <i>Special relationship</i>	12
1.2 <i>Special relationship</i> – odborné diskuze o povaze termínu	15
1.3 Historický kontext fenoménu <i>Special relationship</i>	18
1.3.1 <i>Počátky zvláštního vztahu</i>	18
1.3.2 <i>Special relationship a NATO</i>	20
1.3.3 <i>Britsko-americké vztahy ve studené válce</i>	21
1.4 Margaret Thatcherová a Ronald Reagan – renesance zvláštního vztahu	24
2. Kontextuální část	26
2.1 Falklandské ostrovy	26
2.2 Britsko-argentinské vztahy před konfliktem	27
2.3 Vnitropolitická situace v Argentině před konfliktem	28
2.4 Zahraniční politika USA vůči Jižní Americe a Argentině	29
3. Analytická část	31
3.1 Situace před konfliktem	31
3.2 Přehled událostí během války o Falklandské ostrovy	32
3.3 Analýza vztahů mezi USA a Velkou Británií	34
3.4 Vyhodnocení analýzy	38
<i>Závěr</i>	40
<i>Summary</i>	42
<i>Seznam použité literatury</i>	44

Úvod

Bakalářská práce s názvem *Problematika britsko-amerických vztahů: válka o Falklandy* zkoumá fenomén *special relationship* (neboli česky „zvláštní vztah“) mezi Velkou Británií a Spojenými státy. Poprvé zazněl tento pojem v projevu britského premiéra Winstona Churchilla ve Fultonu v březnu 1946, ve kterém zdůrazňoval význam spojenectví mezi Velkou Británií a USA během druhé světové války s přesahem do poválečného období.¹ S tímto pojmem se můžeme setkat i v současnosti. Současný americký prezident Joe Biden a britský premiér Rishi Sunak se shodli, že jejich zvláštní spolupráce je důležitá na podporu Ukrajiny, která byla 24. února 2022 napadnuta Ruskem.² Práce bude tento zvláštní vztah zkoumat v časově omezeném období, kdy Argentina zaútočila na britské Falklandské ostrovy neboli Malvíny 2. dubna v roce 1982. Argentina si dodnes nárokuje Malvíny a znova vyzvala Spojené království v březnu 2023, aby obnovilo jednání o ostrovy před Organizací spojených národů. Na to ale britský ministr zahraničí James Cleverly reagoval takto: „*Falklandské ostrovy jsou Britské. Ostrované mají právo rozhodovat o své vlastní budoucnosti – rozhodli se zůstat samosprávným zámořským územím Spojeného království*“.³

Práce v teoretické části zkoumá definici zvláštního vztahu, jak zvláštní vztah vnímají historici a následně historický kontext tohoto fenoménu. Kontextuální část stručně uvádí historii Falklandských ostrovů a příčinu konfliktu. Poté uvádí vnitropolitickou situaci v Argentině před konfliktem a zahraniční politiku Spojených států vůči Jižní Americe a Argentině. Kontextuální část slouží k uvedení do problematiky Falklandských ostrovů a k představení, jak se Spojené státy dostaly do ambivalentní situace mezi Argentinou a Velkou Británií. V analytické části práce zkoumá proměnu vztahu mezi Velkou Británií a Spojenými státy během války o Falklandské ostrovy.

Práce si klade za hlavní cíl určit, jakou funkci sehrál koncept zvláštního vztahu v konfliktu o Falklandské ostrovy, kdy se nakonec Spojené státy přidaly na stranu Velké Británie. Dalším cílem práce je hlubší rozbor samotného pojmu zvláštního vztahu a jeho současného vnímání. V rámci zkoumání využívám analýzu primárních a sekundárních zdrojů. I když práce zkoumá konflikt z roku 1982, tedy v období studené války, je důležité uvést v práci historický kontext

---

¹„Special Relationship Anniversary 1946-2016“, Special Relationship, U.S. Embassy & Consulates in the UK, <https://uk.usembassy.gov/our-relationship/policy-history/special-relationship-anniversary-1946-2016/> (staženo 15. 1. 2023).

²DW, „Joe Biden and Rishi Sunak reaffirm 'special relationship'“, *Deutsche Welle*, 26. 10. 2022 <https://www.dw.com/en/joe-biden-and-rishi-sunak-reaffirm-special-relationship/a-63558276> (staženo 1. 3. 2023).

³Reuters, „Argentina asks UK to resume negotiations over Falklands“, *Reuters*, 2. 3. 2023 <https://www.reuters.com/world/argentina-asks-uk-resume-negotiations-over-falklands-2023-03-02/> (staženo 2. 3. 2023).

od druhé světové války až do první poloviny 80. let. Práce vychází z toho, že *special relationship* je historický pojem, který byl během studené války až po současnost proměněn. Zvláštní vztah, tak jak jej definoval premiér Winston Churchill, se nedá uplatnit v současném mezinárodním systému. Nicméně vycházím z toho, že právě zvláštní vztah a ideologická přízeň Ronalda Reagana a Margaret Thatcherové ovlivnily válku na Falklandských ostrovech. Dále i to, že USA podpořila Velké Británie, ovlivnilo mezinárodní vnímání Spojených států jako mediátora negativně.

Metodologie a struktura práce

Pro výzkumné cíle této práce se jeví jako nejvhodnější užití případové studie, jejímž cílem je pochopení určitého jevu v časovém období a porozumění tak širšího kontextu dané problematiky.⁴ Na příkladu války o Falklandské ostrovy zkoumám funkci konceptu zvláštního vztahu. Případová studie má za cíl ukázat, jak se koncept projevoval v konkrétním historickém ději. V tomto ohledu je hlavním cílem práce analýza britsko-amerického vztahu ve vymezeném období a zodpovězení následující otázky:

- Hrál *special relationship* roli ve válce o Falklandské ostrovy?

Práce přináší tři roviny zkoumání: v první instanci se bude zabývat samotným termínem *special relationship*, druhou rovinou je vztah britské premiérky Margaret Thatcherové a amerického prezidenta Ronalda Reagana, a poslední rovinou je role USA jako mediátora konfliktu o Falklandské ostrovy. Jedním z dalších přínosů práce je hlubší rozbor vztahu dvou mezinárodních aktérů, kteří hrají velkou roli v mezinárodním systému.

Ve své práci v rámci primárních zdrojů vycházím z projevů státních představitelů, oficiálních vládních dokumentů Bílého domu, britské vlády a organizací OSN a NATO. Dalším důležitým zdrojem jsou autobiografie osobních představitelů, především britské premiérky Margaret Thatcherové *Roky na Downing Street* a amerického prezidenta Ronalda Reagana *Život jednoho Američana*. Ačkoliv paměti britských a amerických představitelů jsou pro moji práci důležité, nemusí být vždy objektivní. Autoři, kteří píšou o sobě mají tendenci popisovat události na základě svých vzpomínek, které mohou být nepřesné. Autobiografie také obsahují autorovy názory, myšlenky a pocity na konkrétní události.⁵

---

⁴ John Gerring, „What Is a Case Study and What Is It Good For?“, *The American Political Science Review* 98, č. 2 (2004): 341, *JSTOR*, <http://www.jstor.org/stable/4145316> (staženo 29. 3. 2023).

⁵ Surbhi S, „Difference between Biography and Autobiography“, *Key Differences*, 11. 5. 2017 <https://keydifferences.com/difference-between-biography-and-autobiography.html> (staženo 29. 3. 2023).

Z hlediska sekundárních zdrojů využívám odborné knihy a články, které se zaměřují na zvláštní vztah mezi Velkou Británií a Spojenými státy. Například knihu od Johna Dumbrella *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq*, knihu od Sally-Ann Treharne *Reagan and Thatcher's Special Relationship: Latin America and Anglo-American Relation* nebo od Hynka Fajmona a Romana Jocha *Margaret Thatcherová a Ronald Reagan – politici svobody*.

Bakalářská práce je rozdělena do tří částí – teoretické, kontextuální a analytické. Teoretickou část pokrývají kapitoly, které definují a konceptualizují pojem zvláštního vztahu. V této části se také nachází podkapitola historického diskurzu o termínu zvláštního vztahu mezi Velkou Británií a Spojenými státy. Podkapitola se věnuje proměně vztahů od navázání „zvláštního“ partnerství během druhé světové války až po nástup britské premiérky Thatcherové a Reaganovy administrativy. Kontextuální část tvoří kapitoly, které se věnují Falklandským ostrovům, vztahům mezi Argentinou a Velkou Británií, zahraniční politice Spojených států vůči Latinské Americe a vnitropolitické situaci v Argentině před válkou o Falklandské ostrovy. Navazující analytická část zkoumá vývoj situace na Falklandských ostrovech před válkou, dále stručně uvádí přehled událostí během války o Falklandské ostrovy, poté je analýza postojů, kroků a spolupráce mezi Velkou Británií a Spojenými státy. Poslední kapitolou je vyhodnocení analýzy zvláštního vztahu mezi zeměmi. V závěru práce zrekapitulují hlavní závěry analýzy a odpovím na výzkumnou otázku.

1. Teoretická část

1.1 Definice pojmu *Special relationship*

Spojené státy americké a Spojené království Velké Británie a Severního Irska vzájemně poji dlouhá historie, včetně podobnosti jazyka, kultury nebo politiky. Po dlouhá desetiletí se Spojené státy a Británie vzájemně podporovaly politicky, finančně či vojensky. Můžeme říct, že právě poslední zmíněný druh spolupráce jasně ukázal, že je společenství těchto dvou aktérů vítané, ba dokonce nevyhnutelné. Zejména po druhé světové válce bylo představitelům obou zemí jasné, že je čeká nelehký a trvalý úkol – dlouhodobé zajišťování míru, a to nejen napříč dvěma kontinenty.⁶ Bylo to právě zvláštní postavení obou zemí na mezinárodním poli založené na bilaterální spolupráci, které si vyžádalo, aby se onomu speciálnímu vztahu mezi Spojenými státy a Británií dostalo obdobně speciálního pojmenování. Takového, s jakým ve čtyřicátých letech poprvé veřejně vystoupil tehdejší britský premiér Winston Churchill⁷ – *special relationship*, česky zvláštní vztah. Přestože můžeme mít přibližnou představu o tom, co tento dvouslovný pojem znamená, jeho přesnou definici bychom napříč odbornou literaturou hledali jen marně. Existuje totiž mnoho různých výkladů, které často odráží oborové zaměření těch, kdo se *special relationship* zabývají. Někteří mohou vztah mezi aktéry považovat za zvláštní vzhledem ke společné kultuře a odkazovat na mnohdy abstraktní sdílené hodnoty, zatímco jiní pojem vykládají zcela odlišně, pragmaticky, například s odkazem na spolupráci v oblasti ekonomiky. Není pochyb o tom, že se definice *special relationship* stále vyvíjí a reflektuje to, v jakém stavu se nacházely vztahy obou zemí v té či oné době.⁸ O tom, jak se v historicky proměňovalo chápání zvláštního vztahu se můžeme přesvědčit například s pomocí projevů politických představitelů z různých období.

Jak jsem zmínila výše, za autora pojmu *special relationship* je považován Winston Churchill, který zastával úřad předsedy vlády Velké Británie mezi lety 1940–1945 a 1951–1955. V literatuře se zmiňuje, že Churchill začal užívat slovní spojení *special relationship* už v roce 1944.⁹ Do obecného povědomí se toto pojmenování dostalo až později, 5. března 1946,

---

⁶Henry Kissinger, „Reflection on a Partnership: British and American Attitudes to Postwar Foreign Policy“, *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* 58, č. 4 (1982): 571-572, *JSTOR*, <https://doi.org/10.2307/2618470> (staženo 15. 1. 2023).

⁷„Special Relationship Anniversary 1946-2016“, *Special Relationship, U.S. Embassy & Consulates in the UK*, <https://uk.usembassy.gov/our-relationship/policy-history/special-relationship-anniversary-1946-2016/> (staženo 15. 1. 2023).

⁸Monika Meislová, „Britsko – americký zvláštní vztah 70 let poté: realita či klišé?“, *ÚMV*, 10. 3. 2017 <https://www.iir.cz/britsko-americky-zvlastni-vztah-70-let-pote-realita-nebo-klise> (staženo 7. 8. 2022).

⁹John Dumbrell, *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq* (New York: Palgrave, 2006), 11.

když tehdejší britský premiér přijal pozvání do Spojených států a pronesl projev na půdě Westminster College, presbyteriánské školy ve městě Fulton ve státě Missouri. Churchillův projev se stal památným nejen kvůli special relationship, ale také proto, že v něm bylo poprvé použito i jiné světoznámé slovní spojení *iron curtain*, které proniklo do češtiny jako železná opona a je hojně užíváno, coby neodmyslitelný symbol komunistické diktatury v celém Východním bloku.¹⁰

*„Ani jisté prevence války, ani kontinuálního vzestupu světové organizace nemůže být dosaženo bez toho, co jsem nazval bratrským spojením anglicky mluvících lidí... zvláštního vztahu mezi britským Commonwealthem a impériem, a Spojenými státy... Nicméně si musíme klást jednu důležitou otázku. Byl by speciální vztah mezi Spojenými státy a britským Commonwealthem inkonzistentní díky naší bezbřehé loajalitě vůči mezinárodní organizaci? Já tvrdím, že nikoliv, neboť je to patrně jediná možnost, jak může taková světová organizace dosáhnout plné důležitosti a síly”.*¹¹

Churchill použil termín *special relationship* v době těsně po druhé světové válce, kdy začaly vznikat dodnes fungující mezinárodní organizace, jejichž proklamovaným cílem je dlouhodobé udržení míru na globální úrovni. Proto se v projevu snaží jasně demonstrovat, že *special relationship* mimo jiné jasně souvisí s fenoménem globální kontroly a globálního vládnutí.

O zvláštním vztahu mezi Velkou Británií a USA se také zmiňuje Margaret Thatcherová v roce 1985 na Britské Ambasádě ve Washingtonu. *„Pane prezidente, za těch 200 let co naše země spolu jednaly, to nebylo vždy jednoduché, ale jedna věc se nezměnila: zdravý rozum, který je nedílnou součástí našeho společného dědictví, vždy vedl obě vlády vyřešit své neshody a konstruktivně spolupracovat na společném cíli. Náš společný zájem převládá a vím, že převažovat budou i nadále. Mezi našimi národy existuje jednota mysli a záměru, což je pozoruhodné a činí náš vztah skutečně výjimečným. Často se mě ptají, zda je to zvláštní a proč, a říkám: „Je to zvláštní. Prostě to tak je, a to je ono!”* Margaret Thatcherová explicitně *special relationship* neužívá, namísto toho si obratně řečnickky vypomáhá a uvádí, že je vztah mezi oběma národy opravdu speciální.¹² Na její proslov reagoval Ronald Reagan tímto: *„Pani premiérko, Spojené státy a Spojené království jsou spojeny nerozlučnými pouty dávné historie a současného přátelství. Náš jazyk, náš zákon – i když náš jazyk používáte s přízvukem – náš*

---

¹⁰Jean Paschke, „Why Winston Churchill is so fondly remembered in Missouri“, *British Heritage*, 25. 11. 2022 <https://britishheritage.com/history/winston-churchill-missouri> (staženo 15. 1. 2023).

¹¹„Special Relationship Anniversary 1946-2016“, Special Relationship, U.S. Embassy & Consulates in the UK, <https://uk.usembassy.gov/our-relationship/policy-history/special-relationship-anniversary-1946-2016/> (staženo 15. 1. 2023).

¹²„Speech at British Residence“, Speeches, interviews etc., *Margaret Thatcher Foundation*, 20. 2. 1985, <https://www.margaretthatcher.org/document/105971> (staženo 15. 1. 2023).

*demokratický systém vlády a naše zuřivá víra v Bohem dané právo všech lidí na svobodu, to vše sdílí Spojené státy s vaším hrdým ostrovem“.*¹³ U Reagana můžeme z projevu vypožorovat, že se odkazuje na společné tradiční hodnoty křesťanství.

Termín *special relationship* ve svém projevu také použil George W. Bush v květnu v roce 2007, kdy končil mandát předsedovi vlády Tonymu Blairovi. Během vlády prezidenta Bushe byla tato spolupráce prominentní v různých oblastech, včetně obchodu, diplomacie a kombinované vojenské invaze do Iráku s cílem sesadit Saddáma Husajna. „*Naše dva národy zastávají a sdílí stejné fundamentální hodnoty. Vážíme si našich tradic a naší společné historie. Shodně si uvědomuje, že jsou to právě ty nejsilnější společnosti, které uznávají důstojnost a práva jednotlivce. Rozumíme a přijímáme břímě globálního vládnutí. Náš speciální vztah jsme vystavěli na těch nejpevnějších základech – naší hluboké a trvalé lásce ke svobodě“.*¹⁴ George W. Bush poukazuje na společné hodnoty, které lze označit za abstraktní, tedy například tradice. Za zmínku stojí, že klade důraz na dichotomické rozdělení společností na svobodné a nesvobodné, což bylo historicky příznačné jak pro George W. Bushe, tak i pro jiné americké státníky. Mohli bychom říct, že je to právě manichejská akcentace rozdílů mezi vyspělými a nevyspělými národy, která se dlouhodobě odráží v americkém západocentrickém vnímání světa.

Přestože neexistuje nic jako univerzální definice pojmu *special relationship*, můžeme se setkat i s pokusy o slovníkovou kodifikaci tohoto slovního spojení. Nejčastěji s nimi setkáváme v anglických slovnících nespisovné, slangové či obecné mluvy. Například americký slovník Merriam-Webster dictionary uvádí, že sousloví *special relationship* dosud nikdo nedefinoval, stejně tak jako internetový slovník Cambridgeské univerzity¹⁵, který pouze odkazuje na definice slov *special* a *relationship*, tedy speciální a vztah s tím, že jsou nabízeny varianty běžného užití slovního spojení v nepřenesených významech, například, že Švédové mají zvláštní vztah k lesu (Swedes have a special relationship with the forrest). The Collins English Dictionary od nakladatelství HarperCollins z Glasgow definují *special relationship* takto: „*výjimečně úzké politické, diplomatické, kulturní a historické vztahy mezi Spojenými státy a Spojeným královstvím“.*¹⁶ Podobnou definici má i Macmillan Dictionary: „*velmi úzký vztah*

---

¹³ Ibid.

¹⁴ „U.S. & U.K. Special Relationship“, Speeches, interviews etc., George W. Bush Presidential Library and Museum, 7. 5. 2007, <https://www.georgewbushlibrary.gov/research/topic-guides/us-uk-special-relationship> (staženo 15. 1. 2023).

¹⁵ „Special Relationship“, dictionary definition, Cambridge dictionary, <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/special-relationship> (staženo 16. 1. 2023).

¹⁶ „Special Relationship“, dictionary definition, Collins dictionary, <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/special-relationship> (staženo 16. 1. 2023).

mezi dvěma zeměmi, zejména vztah mezi Spojenými státy a Spojeným královstvím“¹⁷. Obecně můžeme konstatovat, že je se souslovím v lexikologické rovině pracováno jen zřídka a pokud už nějaká definice existuje, odkazuje na v předchozí sekci zmíněnou historii pojmu, popřípadě nabízí jeho užití ve zcela odlišném významu.

1.2 *Special relationship* – odborné diskuze o povaze termínu

Problematikou určení toho, co *special relationship* vlastně znamená se zabývá hned několik osobností z akademické obce. Každý z níže zmíněných teoretiků přistupuje k definičnímu dilematu jinak. Ačkoliv se můžeme setkat s různými názory na to co je a není *special relationship*, napříč odbornou společností se dá vyzorovat určitá shoda. Zejména pak v tom, že je sousloví nutné zasazovat do situačního a dějinného kontextu a vycházet z premisy, že s ním nemůže být operováno stejně dnes, jako před padesáti lety.

John Dumbrell, ve své knize *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq*, se zabývá definicí a existencí zvláštního vztahu. Autor tvrdí, že existovalo jedinečné spojení mezi USA a Velkou Británií, přinejmenším během studené války. Vztah byl původně zaměřen na obrannou a zpravodajskou spolupráci, ale promítl se také v mezinárodní politice. Podle Dumbrella, je zásadní rozlišovat mezi zvláštním vztahem jako věcí mezinárodních vztahů a zvláštním vztahem jako záležitostí politiky. Je třeba také zmínit, že zvláštní vztah byl vždy téměř výhradně záležitostí Britů.¹⁸ Navzdory tomu, že aliance USA-VB je založena na společných zájmech, narativ o zvláštním vztahu klade velký důraz na sentiment.

Dále se odkazuje na obdobné britsko-americké politiky a historiky, a interpretuje jejich definice zvláštního vztahu. Například podle Henryho Kissingera¹⁹, tento zvláštní vztah zahrnoval model konzultací tak věcně intimních, že se stalo psychologicky nemožné ignorovat britské názory. Zvláštní vztah nebyl něco, co USA udělaly pro Brity; spíše to bylo něco, co bylo zaslouženo. Nejprve akcemi podniknutými během války a později významným přispěním k vytvoření Marshallova plánu, NATO a toho, co je nyní známé jako vzor mezinárodních vztahů studené války. Británie přispěla svými znalostmi o multipolárním světě, svou oddaností bezpečnosti, zkušeným vedením, svými vztahy k zemím a angličtinou k řízení mezinárodních záležitostí studené války.²⁰ John Dumbrell zmiňuje i britského historika Davida Reynoldse.

---

¹⁷ „Special Relationship“, dictionary definition, *Macmillan dictionary*, <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/special-relationship> (staženo 16. 1. 2023).

¹⁸ John Dumbrell, *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq* (New York: Palgrave, 2006), 12.

¹⁹ Bývalý ministr zahraničních věcí v administrativě prezidentů Nixona a Forda, historik a diplomat.

²⁰ *Ibid.*, 14.

Pro Davida Reynoldse, byl zvláštní vztah do značné míry britskou diplomatickou strategií, jak se vyrovnat s americkou mocí a těžit z ní. Jako takovou strategii datuje až do přelomu devatenáctého a dvacátého století: „využití zvláštního kulturního spojení, které pomáhá zvládat tohoto nového a nepředvídatelného aktéra v mezinárodním systému.“²¹ Je zajímavé, že hodnota zvláštního vztahu byla větší pro Velkou Británii než pro Spojené státy. Podle Reynoldse, ostatní země – především spojenci USA, neměli radost z blízkého vztahu. Jedním z hlavních aktérů, kteří dlouhodobě odsuzovali jejich vztah byla Francie.

James M. Cornick a Jorgen Rasmussen ve společné práci *British Mass Perceptions of the Anglo-American Special Relationship*, zkoumají existenci zvláštního vztahu. Došli k závěru, že britsko-americký zvláštní vztah se zdá být na úrovni britského masového vnímání z velké části mýtem. Jejich studie nedokázala najít žádný soubor stabilních základních hodnot a postojů, na nichž by Britové mohli založit hodnocení a orientaci Spojených států, které by se vnitřně lišily od těch, které považovali za ochranu jakékoli jiné země. Zdá se, že ani Britové nevidí zahraniční politiku USA o nic příznivěji než jiní Evropané. Jejich data také naznačují, že udržování vztahu ovlivňuje postoj britského premiéra k veřejnosti. Je jisté, že jejich vztah je založen spíše na postojích než na činech. Pravděpodobnost, že vztah je „zvláštní“, je naopak spíše obyčejný, protože postrádá pevný základ ve veřejném mínění. Akademici jsou ke zvláštnímu vztahu velmi kritický, nicméně je důležité zmínit, že studie zkoumala vnímání zvláštního vztahu mezi 80. a 90. lety.²²

Podle studie Alana Dobsona a Steva Marshe, koncept zvláštního vztahu tolik nerezonuje ve Spojených státech, tak jako ve Velké Británii. Na druhou stranu, Američané důvěřují spojenectví s Británií jako žádné jiné zemi. Pokles britské schopnosti poskytovat zdroje americké zahraniční politice je obecně nadhodnocený ve srovnání s pozicí před 11. zářím a dalšími americkými spojenci. Z historické zkušenosti si Velká Británie kupříkladu pamatuje americký unilateralismus, nedůslednou angažovanost Londýna, hrubý politický oportunistus a obrovské investice do hledání nových spojenců. Tudíž si Spojené království vytvořilo dojem přehlížení a nevděčnosti, což podkopalo tradiční britský atlanticismus. To ovlivnilo také politické schopnosti a ochotu Británie, aby si udržela roli věrného spojence. Akademici kritizují Spojené státy – podle nich by USA měly vyvinout iniciativu ke zvýšení veřejného mínění v zahraniční politice a obnovit důvěru britských elit a lidu ve zvláštním vztahu. Autoři konstatují,

---

²¹David Reynolds, „Rethinking Anglo-American Relations“, *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* 65, č. 1 (1988): 95–6, *JSTOR*, <https://doi.org/10.2307/2620984> (staženo 1. 2. 2023).

²²James McCormick a Jorgen Rasmussen, „British Mass Perceptions of the Anglo-American Special Relationship.“, *Political Science Quarterly* 108, č. 3 (1993): 539–541, *JSTOR*, <https://doi.org/10.2307/2151702> (staženo 1. 2. 2023).

že jejich vztah už pravděpodobně nikdy nebude speciální, ale závisí to na představitelích obou zemí, jak budou chtít jejich vztah uchopit. Studie se zabývá primárně vztahem mezi Barackem Obamou a Davidem Cameronem, který byl spíše podle nich vlažný než zvláštní.²³

Monika Brusenbauch Meislová ve svém článku zabývající se britsko-americkými vztahy si klade otázku, zda se jedná o realitu či klišé v případě označení britsko-americký „zvláštní vztah.“ Tento zvláštní vztah byl důsledkem společné koordinace zahraniční politiky, spolupráce ve vojenské a bezpečnostní oblasti, v oblasti tajných služeb, v oblasti vývoje technologií a rovněž také v ekonomice.

Otázkou je, zda tento zvláštní vztah je v současnosti stále realitou, nebo se začíná jednat spíše o politické klišé. Poslední dobou ze strany USA dochází k proklamaci zvláštních vztahů k dalším státům zvláště k Francii či Kanadě, Německu, Itálii, Jordánsku, Singapuru či Austrálii.²⁴ Rovněž po vystoupení Velké Británie z Evropské unie došlo k výraznému úpadku významu tohoto sousloví. USA jasně deklarovaly, že je žádoucí, aby Velká Británie zůstala v EU.

Podle Meislové, zvláštní vztah ztratil na významu i toho důvodu, že pojem byl více využíván ze strany britské zahraniční politiky. Dále tvrdí, že Winston Churchill vykonstruoval pojem úmyslně, neboť chtěl odvést pozornost od faktu, že Velká Británie ztrácela svůj politický vliv, kdežto Spojené státy se stávaly silnějším hegemonem v mezinárodním systému.

Hojnost používání tohoto výrazu ze strany politiků rovněž přispěla k určitému vyprázdnění původního významu zvláštního vztahu mezi oběma státy a odklonu od reality.

Nicméně lze konstatovat, že vztahy mezi oběma státy procházely vývojem, který s sebou přinášel různé se opakující krize viz. suezskou krizi v roce 1956 a ve válce o Falklandské ostrovy v roce 1982. Na druhou stranu, Spojené státy a Velká Británie mají silné vazby, pokud jde o zpravodajské služby nebo bezpečnostní politiku.²⁵

Z výše uvedených definic považuji za nejpříhodnější tu od Dumbrella, neboť reflektuje na problematiku kulturních podobností a rozdílů mezi Velkou Británií a USA, jimž se věnuji v následujícím úseku práce. Zároveň se Dumbrellovo pojetí *special relationship* shoduje s mojí tezí, že v období studené války vztahu mezi VB a USA výrazně napomáhala náklonnost, kterou k sobě chovali představitelé těchto zemí, zejména pak vztah mezi Ronaldem Reaganem a Margaret Thatcherovou. Je to právě sentimentální náboj zvláštního vztahu, který lze podle

---

²³ Alan Dobson a Steve Marsh, „Benign Neglect: America's Threat to the Anglo-American Alliance“, *Orbis*, 58, č. 2 (2014): 266-281, *El Sevier*, <https://doi.org/10.1016/j.orbis.2014.02.005> (staženo 1. 2. 2023).

²⁴Monika Meislová, „Britsko – americký zvláštní vztah 70 let poté: realita či klišé?“, *ÚMV*, 10. 3. 2017 <https://www.iir.cz/britsko-americky-zvlastni-vztah-70-let-pote-realita-nebo-klise> (staženo 7. 8. 2022).

²⁵ Ibid.

mého názoru spatřovat v postojích, které USA zaujaly ve věci války o Falklandy, kdy Spojené státy se nakonec přidaly na stranu Velké Británie. Je důležité říct, že zvláštní vztah se spíš objevoval mezi představiteli než mezi dvěma zeměmi. S tímto pojetím budu pracovat ve zbytku mé práce.

1.3 Historický kontext fenoménu *Special relationship*

1.3.1 Počátky zvláštního vztahu

Přesto že Velká Británie a Spojené státy mají kulturní a historickou blízkost, na počátku 20. století se jejich vztahy nedaly označit za jakkoli zvláštní. Panovala politická a diplomatická zdrženlivost z důvodu určité nedůvěry a vojenské konkurence. Podle Henryho Kissingera to bylo tím, že představitelé obou zemí Woodrow Wilson a David Lloyd George neměli osobní přístup a Velká Británie se do určité míry nevyrovnala s americkou nezávislostí. Vzájemná nedůvěra byla i po první světové válce, kdy námořnictvo Spojených států mělo v roce 1920 plán na obranu proti případnému střetnutí s britskou vojenskou lodí. Na základě těchto faktů se neočekávalo, že by jejich vztah měl projít zásadní změnou.²⁶

Zvrat ve zvláštním vztahu nastal ve čtyřicátých letech 20. století. S příchodem druhé světové války, Velká Británie a Spojené státy měly společného nepřítele Německo. Roku 1940 kdy padla Francie, Velká Británie potřebovala podporu od USA. Naopak Spojené státy chtěly využít britské kolonie pro různé suroviny a na obranu Atlantického oceánu potřebovaly britské námořnictvo.²⁷ Kromě toho, že země si uvědomily, že se navzájem potřebují a musí spolupracovat, představitelé zemí Franklin Roosevelt a Winston Churchill měli osobní sympatie. Jejich spolupráci můžeme označit za první zvláštní vztah mezi Velkou Británií a Spojenými státy. U zrodu *special relationship* sehrálo roli také to, že oba představitelé prosazovali v politice liberalismus.²⁸

Během druhé světové války země také navázaly bezpečnostní a vědecko-technickou spolupráci. Vědci z Velké Británie, Kanady a Spojených států sdíleli své znalosti a později

---

²⁶Henry Kissinger, „Reflection on a Partnership: British and American Attitudes to Postwar Foreign Policy“, *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* 58, č. 4 (1982): 576, *JSTOR*, <https://doi.org/10.2307/2618470> (staženo 15. 1. 2023).

²⁷David Reynolds, „A ‘Special Relationship’? America, Britain and the International Order Since the Second World War“, *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* 62, č. 1 (1985): 5–6, *JSTOR*, <https://doi.org/10.2307/2618063> (staženo 15. 1. 2023).

²⁸Ibid.

došlo k Dohodě z Québecu v roce 1943. Země také spolupracovaly na výzkumu atomové energie, kdy vyráběli atomové bomby, jedním z nejznámějších projektů je Manhattan.²⁹

Spolupráce Spojených států a Velké Británie během války se tak stala symbolem atlantického spolenectví. *Special relationship* byl potvrzen Winstonem Churchillem 5. března 1946, kdy přijal pozvání do Spojených států a pronesl výše zmíněný projev na půdě Westminster College.³⁰ Churchill ve svém projevu také zmínil koncept tzv. tří kruhů vlivu Británie – britsko-americké partnerství, vztah s Evropou a Commonwealthem. Churchill se zastával toho názoru, aby Velká Británie byla průsečíkem těchto kruhů a působila jako spojka mezi nimi.³¹

Po druhé světové válce přišel nový nepřítel Sovětský svaz a jeho šíření komunistického vlivu. Britsko-americká spolupráce, která se po válce primárně zaměřovala na hospodářskou obnovu zničené Evropy, musela tak čelit dalším nástrahám ze strany Stalina. Dalším jejich společným pilířem byla zadržovací politika. Nicméně na počátku studené války došlo k neshodám bezpečnostního a diplomatického rázu.³² V roce 1946 byl v USA vydaný zákon o atomové energii neboli McMahonův zákon, který ustanovil, jak by USA regulovaly a spravovaly jadernou technologii vyrobenou ve spolupráci s jejich spojenci z druhé světové války, Spojeným královstvím a Kanadou. Zákon také nařizoval, aby vývoj jaderných zbraní a správa jaderné energie byly podřízeny civilní, nikoli vojenské moci, a za tímto účelem vytvořil Komisi pro atomovou energii Spojených států. Tento zákon znemožnil Velké Británii a Kanadě přístup k informacím, i přesto že uzavřeli v roce 1943 Dohodu z Québecu o sdílení jaderné technologie. Napětí mezi Velkou Británií a Spojenými státy začalo houstnout. Objevily se střety zájmů na Blízkém Východě, měli rozdílné strategie v Korejské a Indočínské válce a také se USA nelíbilo, když v roce 1950 Velká Británie uznala komunistickou Čínu.³³

Jejich vztah vyústil do bodu mrazu během Suezské krize v roce 1956. Spojené státy pociťovaly určitou zradu od Velké Británie a Velká Británie si naopak uvědomila, že není tak nezávislá na USA jak si myslela. Obě země opustily idealistickou myšlenku o zvláštním přátelství. Od Suezské krize Velká Británie přestala být významná pro Spojené státy. USA byly čím dál silnějším hegemonem, kdežto Velká Británie upadala z mocenského postavení.

---

²⁹„Articles of Agreement Governing Collaboration Between the Authorities of the U.S.A. and the U.K. in the Matter of Tube Alloys“, Foreign Relations of the United States, Office of the Historian, 23. 8. 1943, <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1943/d503> (staženo 15. 1. 2023).

³⁰„Special Relationship Anniversary 1946-2016“, Special Relationship, U.S. Embassy & Consulates in the UK, <https://uk.usembassy.gov/our-relationship/policy-history/special-relationship-anniversary-1946-2016/> (staženo 15. 1. 2023).

³¹ Ibid.

³²John Dumbrell, *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq* (New York: Palgrave, 2006), 51.

³³ Ibid, 51-54.

Margaret Thatcherová se své autobiografii vyjádřila ke suezské krizi, kdy podle ní si od té doby Velká Británie vypěstovala tzv. *Suezský syndrom*. Velká Británie od té doby podceňovala svou vojenskou a politickou sílu.³⁴

1.3.2 *Special relationship* a NATO

Jak jsem již výše zmínila, jejich spolupráce za války se stala impulzem pro vznik atlantického společenství. Impulzem pro založení NATO byl Bruselský pakt v roce 1948, který podepsaly Francie, Velká Británie a země Beneluxu. Země západní Evropy se obávaly sovětské expanze, a proto chtěly zapojit Spojené státy do vojenské spolupráce. Rok na to, 4. dubna 1949 byla podepsána smlouva ve Washingtonu D.C., jejímž podpisem vznikla Severoatlantická aliance.³⁵

NATO bylo z části založeno v reakci na hrozbu Sovětského svazu, ve skutečnosti bylo vytvoření Aliance součástí většího úsilí o dosažení tří cílů: „zmařit sovětskou expanzi, zabránit znovuoobnovení nacionalistického militarismu v Evropě udržením silné severoamerické přítomnosti na kontinentu a podpořit politickou integraci v Evropě“³⁶. Smlouva se skládá ze 14 článků mezi důležité patří článek 1: „*Smluvní strany se zavazují, jak je uvedeno v Chartě OSN, urovnávat veškeré mezinárodní spory, v nichž mohou být účastny, mírovými prostředky tak, aby nebyl ohrožen mezinárodní mír, bezpečnost a spravedlnost, a zdržet se ve svých mezinárodních vztazích hrozby silou nebo použití síly jakýmkoli způsobem neslučitelným s cíli OSN*“.³⁷

Pro moji práci je důležité zmínit články 5 a 6: „*Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, ...Pro účely článku 5 se za ozbrojený útok na jednu nebo více smluvních stran pokládá ozbrojený útok: na území kterékoli smluvní strany v Evropě nebo Severní Americe, na alžírské departementy Francie, na území Turecka nebo na ostrovy pod jurisdikcí kterékoli smluvní strany v severoatlantické oblasti severně od obratníku Raka..*“.³⁸ NATO omezuje své působení nad obratník Raka, což je také důvod, proč Aliance například nezasáhla ve válce o Falklandské ostrovy.

Mezinárodní konflikty v 50. letech potvrdily rostoucí vliv Spojených států, což negativně vnímal francouzský prezident Charles de Gaulle. V roce 1958 Charles de Gaulle poslal

---

³⁴ Margaret Thatcherová, *Roky na Downing Street* (Praha: Naše Vojsko, 1996), 13.

³⁵ Jiří Fidler, *Dějiny NATO* (Praha: Paseka, 1997), 33–34.

³⁶ „A short history of NATO“, NATO, 3. 6. 2022, https://www.nato.int/cps/en/natohq/declassified_139339.htm (staženo 16. 1. 2023).

³⁷ „Severoatlantická smlouva“, smlouva, NATO, 4. 4. 1949, https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm?selectedLocale=cs (staženo 16. 1. 2023).

³⁸ Ibid.

britskému premiérovi Haroldu Macmillanovi a americkému prezidentovi Dwightu D. Eisenhowerovi svá stanoviska. Požadoval stejné politické postavení Francie v Alianci jako měly Spojené státy a Velká Británie, jelikož se chtěly více podílet na vojenských záležitostech Aliance.³⁹

Nicméně britsko-američtí představitelé podle de Gaulla nereagovali na jeho stanoviska adekvátně, a proto začal formovat samostatné vojenské a obranné síly ve Francii. Nekompromisní Charles de Gaulle o rok později nepovolil jaderné zbraně NATO na území Francie. Poté v roce 1966 de Gaulle nechal přesunout vojenské jednotky členských zemí NATO z Francie, a naopak francouzské vojáky stáhnul z Aliance. I přes drastické kroky, které podnikl prezident de Gaulle, Francie byla stále součástí NATO.⁴⁰

Francie byla ostrým kritikem zvláštního vztahu USA a Spojeného království. Prezident Charles de Gaulle vnímal Spojené státy jako trojského koně a jejich rostoucí postavení v mezinárodním systému považoval za hrozbu. Francouzská kritika se anglo-americkým spojencům nelíbila, protože do určité míry byla pravdivá. Anglie přijala pozici partnera USA za cenu snížení vlivu. Podobný názor měli i další prezidenti Francie, což ovlivnilo vztahy mezi Francií, Anglií a Spojenými státy až do konce studené války.⁴¹

1.3.3 Britsko-americké vztahy ve studené válce

V šedesátých letech britsko-americké vztahy nabraly nové dynamiky. I přes to, že jejich vztah byl v krizi, v roce 1958 obnovily obě země jadernou spolupráci. V roce 1962 došli k Dohodě v Nassau, kdy Velká Británie získala od Spojených států balistický systém *Polaris*.⁴²

Velká Británie a Spojené státy začaly spolupracovat i díky jejich představitelům. Britský premiér Harold Macmillan a americký prezident John F. Kennedy sdíleli společný pohled na Sovětský svaz a obnovili „vztah“ ve studené válce.⁴³

Nicméně ani určité sympatie nezabránilly napjatým konfliktům. Jedním z příkladů byl prodej amerického balistického systému Hawk Izraeli roku 1962. Navzdory předběžné dohodě mezi Washingtonem a Londýnem o nedodávkách řízených střel do zemí Blízkého východu se Spojené státy rozhodly prodat rakety Hawk Izraeli 9. srpna 1962. Toto ignorování britských

---

³⁹ Jiří Fidler, *Dějiny NATO* (Praha: Paseka, 1997), 133.

⁴⁰ Ibid, 136.

⁴¹ Tom McTague, „Why Britain and France Hate Each Other“, *The Atlantic*, 24. 9. 2021 <https://www.theatlantic.com/international/archive/2021/09/britain-france-us-aucus/620186/> (staženo 16. 1. 2023).

⁴² „Nassau Agreement“, Kennedy-Macmillan Joint Statement, John F. Kennedy Presidential Library and Museum, 21. 12. 1962, <https://www.jfklibrary.org/asset-viewer/archives/JFKPOF/042/JFKPOF-042-013> (staženo 20. 1. 2023).

⁴³ Nigel Ashton, *Kennedy, Macmillan and the Cold War: The Irony of Interdependence* (Londýn: Palgrave, 2002) 161–162.

zájmů mělo za následek kolizi mezi Washingtonem a Londýnem, a také ostrou reakci premiéra Macmillana, který napsal velmi neklidné prohlášení.⁴⁴

Anglo-americký vztah prošel i dalšími kritickými zkouškami. Největší tenze panovaly během berlínské a následně kubánské krize. Leonard Victor Scott ve své knize *Macmillan, Kennedy, and the Cuban Missile Crisis* uvádí, že *special relationship* zintenzivnil během kubánské krize, jelikož Velká Británie působila v jednání ze strany Spojených států.⁴⁵ S tímto tvrzením, ale například historik Gary Rawnsley nesouhlasí. Ten vnímá tuto tezi s nadsázkou, místo toho upozorňuje na spíše čistě symbolickou komunikaci mezi představiteli a Velká Británie neměla zásadní či žádné působení během konfliktu v Zátocě Sviní.⁴⁶ Ať už to bylo jakkoliv, podstatné bylo to, že od Suezské krize začaly obě země spolupracovat. Oba představitelé zemí tak na moment obnovili *special relationship*.⁴⁷

Avšak během následujících let došlo k velké míře odcizení. Britský premiér Harold Wilson a americký prezident Lyndon B. Johnson neměli stejný pohled na válku ve Vietnamu. Premiér neposkytl vojenské jednotky, i když ho o to Johnson žádal. Později v roce 1967 premiér Wilson odsouhlasil přesunutí britských jednotek na východ od Suez. Jeho kroky byly Spojenými státy vnímány negativně, jelikož Američané potřebovali britské zpravodajské služby u Suez.⁴⁸ Tyto britské kroky vyvolaly tvrdou kritiku ze strany Washingtonu a ilustrovaly zhoršující se postavení Spojeného království v Evropě a globálním systému. Je třeba také podotknout, že v té době Velká Británie zažívala ekonomickou krizi, což se také promítlo i v jejím postavení v mezinárodním systému. Mezitím v západní Evropě, Francie a Spolková republika Německo byly na tom ekonomicky velmi dobře, čehož si všimly i Spojené státy. Spojené státy si uvědomily, že Velká Británie není jediným cenným partnerem.⁴⁹

Nemůžeme ani říct, že by mezi představiteli Haroldem Wilsonem a Lyndonem B. Johnsonem byl zvláštní vztah. Jejich odlišné postoje na válku ve Vietnamu se promítli i do

---

⁴⁴ Vladimir P. Rumyantsev, „Unrequited interdependence? The Anglo-American collision over the supply of missiles to Israel, 1960–1962“, *Journal of Translatic Studies* 14, č. 3 (2016), 260

https://www.researchgate.net/publication/305991023_Unrequited_interdependence_The_Anglo-American_collision_over_the_supply_of_missiles_to_Israel_1960-1962 (staženo 16. 1. 2023).

⁴⁵ Leonard Victor Scott, *Macmillan, Kennedy and the Cuban Missile Crisis: Political, Military and Intelligence Aspects* (Londýn: Palgrave, 1999) 182.

⁴⁶ Gary Rawnsley, „How special is special? The Anglo-American alliance during the Cuban missile crisis“, *Contemporary Record* 9, č. 3 (1995): 599–601, <https://doi.org/10.1080/13619469508581355> (staženo 16. 1. 2023).

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ „274. Memorandum of Conversation“, *Foreign Relations of the US*, 17. 7. 1967, <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1964-68v12/d274> (staženo 16. 1. 2023).

⁴⁹ David Reynolds, „A ‘Special Relationship’? America, Britain and the International Order Since the Second World War“, *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* 62, č. 1 (1985): 13–15, *JSTOR*, <https://doi.org/10.2307/2618063> (staženo 15. 1. 2023).

transatlantického partnerství.⁵⁰ Také je důležité zmínit, že během všech těchto konfliktů postihla Evropu silná vlna antiamerikanismu⁵¹, což se promítlo i ve Velké Británii.⁵²

Už za premiéra MacMillana byla podána přihláška do Evropského hospodářského společenství. Nicméně Velká Británie byla dvakrát vetována Francií, a to v roce 1963 a 1967. Důvodem bylo právě partnerství mezi VB a USA. Tehdejší prezident Charles de Gaulle vnímal Spojené státy jako trojského koně a jejich rostoucí postavení v mezinárodním systému považoval za hrozbu.⁵³

Během Nixonovy administrativy a Heathovy vlády v souvislosti s britsko-americkou spoluprací upřednostňovaly výraz „*natural relationship*“⁵⁴. To, ale nijak pozitivně neovlivnilo jejich spolupráci. Transatlantické vztahy byly silně ovlivněny odlišnými názory kvůli americké reakci na indicko-pákistánskou válku v roce 1971. Další kolize názorů proběhla během Jomkipurské války v roce 1973.

Během Jomkipurské války Velká Británie kritizovala Spojené státy, protože své postupy s nimi neřešily a jednaly jednostranně. K této kritice ani nepřidal americký prezident Nixon, když diskutoval o povinnostech Spojených států vůči NATO, což jejich spolupráci opět nijak nepřidalo. Další konfrontace názorů mezi Velkou Británií a USA přišla během turecké invaze na Kypru v roce 1974. Později ale *special relationship* mezi Velkou Británií a Spojenými státy se zlepšil. Americký prezident Gerald Ford a britský premiér Harold Wilson byli přátelé a navázali tak znovu na britsko-americkou spolupráci. I jejich nástupci James Callaghan a Jimmy Carter pokračovali ve zvláštním přátelství.⁵⁵

---

⁵⁰ Jonathan Colman, *A 'Special Relationship?': Harold Wilson, Lyndon B. Johnson and Anglo-American Relations 'at the Summit', 1964-68* (Manchester: Manchester University Press, 2004) 6.

⁵¹ Antiamerikanismus se dá charakterizovat jako odpor vůči zahraniční politice Spojených států. Je to předsudková ideologie, např. že Američané chtějí zničit kulturu jiných národů apod. Tento pojem se často objevoval nejenom během války ve Vietnamu, ale i v Iráku.

⁵² Petr Vilímek, „Antiamerikanismus v Evropě“, *Revue Politika* 8/2007, *Centrum pro studium demokracie a kultury*, <https://www.cdk.cz/antiamerikanismus-v-evrope> (staženo 3. 3. 2023).

⁵³ Václav Horčíčka a Martin Kovář, *Dějiny evropské integrace* (Praha: Triton, 2005) 40.

⁵⁴ Edward Heath, *The Course of my Life: My Autobiography* (Londýn: Hodder & Stoughton, 1998) 472.

⁵⁵ Niklas Roszbach, *Heath, Nixon and the Rebirth of the Special Relationship* (Londýn: Palgrave, 2009) 128.

1.4 Margaret Thatcherová a Ronald Reagan – renesance zvláštního vztahu

Můžeme říct, že na přelomu 70. a 80. let se zvláštní vztah z velké části obnovil díky britsko-americkým představitelům a otevřelo to otázku, zdali navážou na „zvláštní přátelství“ i americký prezident Ronald Reagan a Margaret Thatcherová.

V roce 1979 nastaly ve Velké Británii politické změny, a to, když se první premiérkou stala Margaret Thatcherová z Konzervativní strany. Na druhé straně Atlantiku v roce 1981 nastoupil republikánský prezident Spojených států Ronald Reagan.

První setkání s Margaret Thatcherovou v Bílém domě Reagan okomentoval takto: „*Původně jsem chtěl strávit s Margaret Thatcherovou jen pár minut, ale nakonec jsme spolu hovořili téměř dvě hodiny. Okamžitě se mi zalíbila, byla srdečná, ženská, vlídná a inteligentní, a hned od začátku rozhovoru bylo jasné, že jsme spřízněné duše, pokud jde o omezování vládních pravomocí a rozšiřování ekonomických svobod.*“⁵⁶

Vztah mezi nimi byl velmi osobní a přátelský, díky jejich podobným morálním a etickým hodnotám. Jejich podobná ideologie se dá charakterizovat jako tradiční konzervatismus a ekonomický liberalismus. Podle Hynka Fajmona a Romana Jocha bychom mohli jejich ideje vymezit do těchto kategorií: „*1) svobodná ekonomika založená na volném trhu a soukromém vlastnictví; privatizace. 2) odpor vůči přerozdělování: nízké daně, odpor ke státním sociálním programům. 3) obrana tradičních hodnot proti všem levičáckým tendencím (ekologismus, feminismus, trockismus, pacifismus, útoky na rodinu...). 4) silný stát, a to zejména v oblasti vnitřní a vnější bezpečnosti. 5) antikomunismus, národní stát a obrana národních zájmů*“.⁵⁷

Osobní spřízněnost Reagana a Thatcherové a společná politika proti Sovětskému svazu, tvořily základ zvláštního britsko-amerického vztahu. Můžeme říct, že i došlo k naplnění obsahu pojmu *special relationship*, tak jak ho definoval Winston Churchill.

I když se představitelé zemí v osobní rovině považovali za rovnocenné přátele, nedá se říct, že by země byly na stejné úrovni. Profesor Paul Sharp tvrdí, že Velká Británie byla stále závislá na Spojených státech. Uvádí, že vztah mezi zeměmi nebyl zvláštní, ale osobní přátelství představitelů ano.⁵⁸ Tento zvláštní vztah byl pro Spojené státy zásadní například v roce 1979, kdy Rudá armáda vstoupila na území Afghánistánu. V té době byla Margaret Thatcherová ve své funkci krátce, nicméně se rozhodla podpořit v konfliktu Spojené státy.⁵⁹ Byl to jeden

---

⁵⁶ Hynek Fajmon a Roman Joch, *Margaret Thatcherová a Ronald Reagan – politici svobody* (Praha: Cevro, 2002)47

⁵⁷ Hynek Fajmon a Roman Joch, *Margaret Thatcherová a Ronald Reagan – politici svobody* (Praha: Cevro, 2002)37.

⁵⁸ Paul Sharp, „Thatcher’s US Policy I“, In: *Thatcher’s diplomacy: the revival of British foreign policy*. (Basingstoke: Macmillan Press, 1999)107.

⁵⁹ Petr Luňák, *Západ. Spojené státy a Západní Evropa ve studené válce* (Praha: Libri, 1997) 294.

z prvních momentů kdy premiérka v rámci zvláštního vztahu aktivně podpořila USA. Od té doby Velká Británie aktivně podporovala Spojené státy v mnoha ohledech. Na začátku 80. let Velká Británie podpořila návrh na rozmístění raket středního doletu v Evropě. Kromě premiérky tento návrh podpořil i francouzský prezident Mitterrand, který samozřejmě odmítl rozmístit rakety ve Francii. Nicméně Francie a Británie byly jediné země, které souhlasily s americkými Pershingy v Evropě.⁶⁰

Podle profesora Paula Sharpa se britská zahraniční politika snažila utvářet americkou politiku, která záležela na různých faktorech. Hlavními určujícími faktory byla míra obětavosti obou národů a všeobecná soudržnost jejich politik. Kromě toho bylo rozhodující, jak dobře Britové byli schopni ovlivnit politická jednání ve Spojených státech. Důležitým faktorem bylo i to, zda Británie měla během vyjednávání podporu od dalších západoevropských států.⁶¹

Spojené království často podporovalo USA jako významného partnera, nicméně bylo kritizováno Francií a Spolkovou republikou Německo. V několika případech, jako byla válka o Falklandy v roce 1982, Reagan prosadil princip *special relationship*, kdy stál na straně Velké Británie. O rok později naopak Velká Británie v rámci zvláštního vztahu podpořila Spojené státy v Grenadě. V roce 1986, kdy USA zaútočily na Libyi, Velká Británie bránila svého partnera.⁶² Falklandské ostrovy byly úskalím pro zvláštní vztah, neboť pro Spojené státy to byl jasný střet zájmů.

---

⁶⁰John Dumbrell, *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq* (New York: Palgrave, 2006), 109.

⁶¹Paul Sharp, „Thatcher’s US Policy I“, In: *Thatcher’s diplomacy: the revival of British foreign policy*. (Basingstoke: Macmillan Press, 1999)101–102.

⁶² John Dumbrell, *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq* (New York: Palgrave, 2006), 107.

2. Kontextuální část

2.1 Falklandské ostrovy

Falklandské ostrovy neboli *Islas Malvinas* se nachází přibližně 500 kilometrů jihovýchodně od argentinského pobřeží. Spory o toto území sahají až do roku 1764, kdy ostrovy byly francouzskou kolonií. O dva roky později se zde usadili i Britové a založili osadu Port Egmont. Problém nastal, když Španělsko získalo ostrovy od Francie a následně Španělé obsadili britskou osadu. Tato krize byla zažehnuta v roce 1770, kdy se Španělsko a Velká Británie dohodli, že obě země zůstanou na ostrovech. Později v roce 1774 Velká Británie z ekonomických důvodů stáhla svá vojska z ostrovů a mělo je pod správou už jenom Španělsko. Ostrovy si Španělé udrželi až do roku 1820, poté je obsadili Spojené provincie Río de la Plata v čele s Velkou Británií. Od roku 1833 Falklandské ostrovy spadají pod Velkou Británie. Od roku 1840 jsou ostrovy spravovány korunou Britského impéria.⁶³ Falklandské ostrovy se staly strategickým místem, jelikož zde lodě mohly doplňovat zásoby, než se doplavily k mysu Horn. Předtím, než byl v roce 1914 postaven Panamský průplav, k mysu Horn vedly námořní cesty do Tichého oceánu, což bylo pro Velkou Británie výhodné.⁶⁴ Argentina nesouhlasila s tím, že si Velká Británie ponechala ostrovy, a od té doby si je nárokuje.

Argentina své nároky na ostrovy argumentuje tím, že dříve ostrovy vlastnilo Španělsko, od kterého se oddělily Spojené provincie La Plata. Argentina se odvolávala na dohodu mezi nově vzniklými republikami, která byla uzavřena na principu *uti possidentis, ita possideatis*, čímž se snažila vyhnout konfliktům o území. Princip znamenal, že státy byly rozděleny tak, jak je španělská koloniální správa rozdělila v určitém roce odtržení. Tento argument je poněkud slabší, jelikož tato dohoda byla podepsána až v roce 1848 v Limě.⁶⁵ Argentina se stala suverénním státem až v roce 1859, ale to již ostrovy spadaly pod Velkou Británie. Dalším argumentem je národní sebeurčení. Tato argumentační linie spočívá v tom, že argentinské sebeurčení je myšleno jako spojení celého národa v postkoloniálním období a také získání územní celistvosti Argentiny. V podstatě tím chtějí říct, že Falklandské ostrovy jsou neobydlené⁶⁶ a měly by připadnout tomu státu, který je nejbližší k Falklandským ostrovům, tudíž Argentině.⁶⁷

---

⁶³ Jaroslav Hrbek, *Válka o Falklandy 1982* (Praha: Lidové noviny, 1999)8–9.

⁶⁴Ibid.,10.

⁶⁵Michal Říha, „Situace v Jižním Atlantiku: Otázka Falklandských ostrovů“, *AMO* 2013, <https://www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2019/02/PSS-Situace-v-Jižn%C3%ADm-Atlantiku-Otázka-Falklandských-ostrovů-Malv%C3%ADn-UNSC.pdf> (staženo 3. 3. 2023).

⁶⁶ Argentina totiž nepovažuje britské občany za původní obyvatelé ostrovů.

⁶⁷ Ibid.

2.2 Britsko-argentinské vztahy před konfliktem

Jak jsem již zmínila v historickém kontextu zvláštního vztahu, Velká Británie během studené války⁶⁸ přestávala být impériem, což vedlo k znovuotevření otázky Falklandských ostrovů v OSN. Už v roce 1945 se Argentina chtěla domluvit s Velkou Británií ohledně správy Falklandských ostrovů, nicméně se nedohodli, protože Británie chtěla tento spor řešit pomocí Mezinárodního soudního dvoru v Haagu.⁶⁹ V roce 1964 Organizace spojených národů přijala Deklaraci o udělení nezávislosti koloniálním zemím a národům. Na seznamu zemí byly i Falklandské ostrovy. OSN také poprvé uznala i argentinský název ostrovů *Malvinas*. O rok později Organizace spojených národů přijala rezoluci č. 2065. Ta přijala fakt, že existuje konflikt mezi Velkou Británií a Argentinou o Falklandské ostrovy. OSN také žádalo obě země, aby našly společné řešení.⁷⁰ Velká Británie toto vnímala relativně kladně, ostrovy totiž považovala za překážku ve vztahu s Argentinou. Nicméně vyjednávání se nijak neposunulo. Británie se chtěla domluvit na správě ostrovů, ale nechtěla argentinskou suverenitu ostrovů. Ani britští obyvatelé ostrovů neuvažovali o argentinské suverenitě. Na druhé straně Argentina ohledně suverenity nechtěla hledat kompromisy.⁷¹

V 70. letech se v Argentině ujala vlády vojenská junta, která si dala za úkol získat Falklandské ostrovy. V roce 1976 argentinské námořnictvo testovalo zbraně v blízkosti ostrovů, kde se nacházela britská civilní loď. To vyústilo ve stažení argentinských velvyslanců jak z Británie, tak i britských velvyslanců z Argentiny. O rok později premiér James Callaghan vyslal k ostrovům válečné lodě, aby zastrašil Argentinu od případného pokusu si podmanit ostrovy. V rámci jednání téhož roku vznikl návrh, jak vyřešit spor. Jednalo se o to, že by si Británie zpětně zažádala o pronájem ostrovů po předání suverenity Argentině. Tento návrh byl nicméně v britském parlamentu zamítnut.⁷² I přes tyto selhání v jednání o ostrovy, se obě země v rámci ekonomických zájmů znova sblížily.

V roce 1980 navštívil Argentinu britský ministr zahraničí Nicolas Ridley. Ten navrhnul, že by se mohlo převést vlastnictví ostrovů Argentině, za podmínky, že Velká Británie by tam ještě

---

⁶⁸ Spousta koloniálních zemí toužila po nezávislosti a také evropské země byly oslabené po druhé světové válce. Díky tomu proběhla dekolonizace Afriky v roce 1960, známý jako *Rok Afriky*.

Tomáš Lindner, „Afrika 1960: Rychlý konec impérií nebyl v plánu ani z jedné strany“, rozhovor s historikem Frederickem Cooperem, *Respekt*, 9. 11. 2020 <https://www.respekt.cz/rozhovor/afrika-1960-rychly-konec-imperii-nebyl-v-planu-ani-z-jedne-strany> (staženo 3. 3. 2023).

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ „Rezoluce č. 2065“, rezoluce, OSN, 16. 12. 1965, https://treaties.un.org/doc/source/docs/A_RES_2065-Eng.pdf (staženo 3. 3. 2023).

⁷¹ Michal Říha, „Situace v Jižním Atlantiku: Otázka Falklandských ostrovů“, *AMO* 2013, <https://www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2019/02/PSS-Situace-v-Jižn%C3%ADm-Atlantiku-Otázka-Falklandských-ostrovů-Malv%C3%ADn-UNSC.pdf> (staženo 3. 3. 2023).

⁷² Jaroslav Hrbek, *Válka o Falklandy 1982* (Praha: Lidové noviny, 1999)12–13.

nějakou dobu zůstala. Tento návrh kladně přijala i Margaret Thatcherová, ale opět to zamítli obyvatelé ostrovů.⁷³ Britští obyvatelé ostrovů apelovali na vládu, aby zvýšila obranu v oblasti. I přes to, Margaret Thatcherová v červnu 1981 zveřejnila, že Velká Británie stáhne v dubnu 1982 námořnictvo z oblasti jižního Atlantiku a definitivně ukončí vojenskou přítomnost.⁷⁴ V únoru v roce 1982 se konalo vyjednávání o Falklandských ostrovech v New Yorku. Velká Británie se nedokázala domluvit s obyvateli ostrovů. K celé situaci se Margaret Thatcherová vyjádřila takto: „*Bez jejich souhlasu jsme se nemohli domluvit na ničem. Jejich přání musí být nade vše.*“⁷⁵ Na britskou zdrženlivost Argentina reagovala negativně a předčasně ukončila s Británií jednání. Později argentinské ministerstvo vydalo prohlášení, ve kterém uvedlo, že Britská neschopnost donutila Argentinu vyřešit otázku Falklandských ostrovů pomocí jakýkoliv prostředků. Následně, 2. dubna 1982 argentinské námořnictvo spustilo operaci *Rosario*, která začala válku o Falklandské ostrovy.⁷⁶

2.3 Vnitropolitická situace v Argentině před konfliktem

V roce 1974 zemřel autoritativní argentinský prezident Juan Domingo Perón. Po jeho smrti v úřadě působila jeho žena Isabel Perónová až do roku 1976, kdy provedla vojenská junta převrat a svrhla dosavadní vládu. Novým prezidentem se tak stal generál Jorge Rafael Videla. Na počátku jeho vlády se začaly provádět politické čistky a zejména docházelo k popravám Perónových příznivců. V zemi tak zavládlo násilí a teror, kdy mnoho Argentinců muselo opustit svou vlast. Období vlády Videla je označováno jako *špinavá válka*.⁷⁷ I přes to, že vláda nedodržovala lidská práva, nepodporovala komunismus v Jižní Americe. Spojené státy, které aplikovaly *zadržovací* politiku toto uvítaly, a proto často různými způsoby Argentinu podporovaly.

Nicméně vojenská junta se potýkala s hospodářskou krizí, především s vysokou inflací a nezaměstnaností. V červnu v roce 1981 přišla další krize, kdy díky devalvaci měny upadal průmysl a pokleslo HDP. Ekonomická krize přinutila prezidenta Roberta Eduarda Voilu odejít ze své funkce a v prosinci v roce 1981 nastoupil nový prezident generál Leopoldo Galtieri.⁷⁸

---

⁷³Michal Říha, „Situace v Jižním Atlantiku: Otázka Falklandských ostrovů“, *AMO* 2013, <https://www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2019/02/PSS-Situace-v-Jižn%C3%ADm-Atlantiku-Otázka-Falklandských-ostrovů-Malv%C3%ADn-UNSC.pdf> (staženo 3. 3. 2023).

⁷⁴Jaroslav Hrbek, *Válka o Falklandy 1982* (Praha: Lidové noviny, 1999)13.

⁷⁵Margaret Thatcherová, *Roky na Downing Street* (Praha: Naše Vojsko, 1996), 127.

⁷⁶Michal Říha, „Situace v Jižním Atlantiku: Otázka Falklandských ostrovů“, *AMO* 2013, <https://www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2019/02/PSS-Situace-v-Jižn%C3%ADm-Atlantiku-Otázka-Falklandských-ostrovů-Malv%C3%ADn-UNSC.pdf> (staženo 3. 3. 2023).

⁷⁷Jiří Chalupa, *Dějiny Argentiny, Uruguaye, Chile* (Praha: Lidové noviny, 2002)251–253.

⁷⁸Ibid.

Ještě v ten samý měsíc, 22. prosince generál Galtieri započal přípravy s argentinským námořnictvem na získání Malvínských ostrovů zpět. I když si Argentina dlouhodobě nárokovala ostrovy, jednalo se spíše o zlepšení veřejného mínění vojenské junty. Tímto krokem junta také chtěla upoutat pozornost od dlouhodobých ekonomických a politických problémů. Snaha získat Malvíny zpět se tak stala hlavním cílem propagandy generála Galtieriho.⁷⁹

2.4 Zahraniční politika USA vůči Jižní Americe a Argentině

Spojené státy si dlouhodobě chtěly udržet dobré vztahy s Jižní Amerikou i po druhé světové válce. Na počátku studené války se Spojené státy obávaly rostoucího komunistického vlivu v Jižní Americe. Aby se státy vzájemně ochránily, byl 2. září v roce 1947 ratifikován Rijský pakt v Riu de Janeiro. Smlouva funguje na stejné bázi jako článek č. 5 NATO, pokud je jeden ze členů napaden, ostatní členové to považují za útok na všechny. Tato smlouva je také známá jako doktrína obrany a spolupráce západní hemisféry.⁸⁰ Prakticky smlouvu podepsaly všechny státy Jižní Ameriky kromě ostrovů Bahamy a Trinidad a Tobago. Organizace amerických států byla založena 30. dubna 1948 za účelem spolupráce mezi státy Ameriky.⁸¹ Členové organizace také podepsali Bogotskou deklaraci neboli Americkou deklaraci práv a povinností člověka. Byla to tak první deklarace o lidských právech, předstihla i Všeobecnou deklaraci lidských práv OSN.⁸²

Latinská Amerika chtěla spolupracovat se Spojenými státy, ale nikoliv kvůli obavě vnějšího komunistického vlivu. Mnoho latinskoamerických diplomatů se odkazovalo na Monroeovu doktrínu a panamerikanismus⁸³, který by pomohl institucionalizovat Ameriku a zároveň by tak omezil unilaterální jednání Spojených států.⁸⁴

Během studené války Spojené státy využívaly OAS a Rijský pakt spíše jako antikomunistickou alianci ve prospěch své zdržovací politiky, což se Latinské Americe nelíbilo. Naopak Latinská Amerika chtěla být izolována od světových konfliktů. V období 50. a 60. let

---

⁷⁹ Jaroslav Hrbek, *Válka o Falklandy 1982* (Praha: Lidové noviny, 1999)14–15.

⁸⁰ „TIAR“, pakt, U.S. Department of State archive 2001–2009, 20. 9. 2001, <https://2001-2009.state.gov/r/pa/prs/ps/2001/4988.htm> (staženo 3. 3. 2023).

⁸¹ „OSA“, Organizace amerických států, U.S. Mission to the Organization of American States, <https://usoas.usmission.gov/our-relationship/about-oas/> (staženo 3. 3. 2023).

⁸² „American Declaration on the Rights and Duties of Man“, deklarace, LSE, 2016, <https://blogs.lse.ac.uk/vaw/regional/the-americas/the-american-declaration-on-the-rights-and-duties-of-man/> (staženo 3. 3. 2023).

⁸³ „Panamerikanismus je hnutí za myšlenku úzké hospodářské, kulturní a vojenské spolupráce mezi Severní, Střední a Jižní Amerikou.“

Dictionary, „Pan-Americanism“, definition, *Dictionary.com*, <https://www.dictionary.com/browse/pan-americanism> (staženo 20. 3. 2023).

⁸⁴ Tom Long, „Historical Antecedents and Post-World War II Regionalism in the Americas“, *World Politics* 72, č. 2 (2020): 247, doi:10.1017/S0043887119000194 (staženo 20. 3. 2023).

Spojené státy jasně ukázaly, že zdržovací politika měla přednost před multilaterálními závazky organizace a paktu, počínaje v roce 1954 krizí v Guatemale, dále karibskou krizí a vyvrcholením občanské války v Dominikánské republice v roce 1965.⁸⁵ Chod organizace a paktu také ovlivnil rostoucí nacionalismus, který oslabil vztahy mezi Amerikami. Po krizi v Dominikánské republice, řada členů OAS volala po reformách. Členové OAS požadovali, aby Rada zajišťovala mírové urovnávání konfliktů. Když se členská země v konfliktu odvolávala na Rijský pakt, bylo to považováno za závažnou věc, jednalo se o akt agrese. Nicméně když země chtěla řešit menší spor, například o území, pakt v tomhle ohledu konflikt nemohl nijak vyřešit. Tato díra v organizační struktuře byla nakonec vyplněna a Rada OAS tak mohla navrhnout řešení pro jakýkoliv spor na žádost členské země.⁸⁶

I přes různé neshody, Latinská Amerika byla stále velmi důležitá pro Spojené státy a stejně to tak věděl i Ronald Reagan. Po prohře ve Vietnamu si uvědomoval, že musí být důslednější vůči komunistickému vlivu. Obzvláště se obával situace v Nikaragui, kterou označil za „základnu komunismu pro celou Střední Ameriku“.⁸⁷ Argentina byla jedním ze států, která podporovala Spojené státy v boji proti komunismu. Generál Galtieri se tak stal cenným spojencem. Je pravděpodobné, že Galtieri si chtěl udržet dobré vztahy se Spojenými státy kvůli Falklandským ostrovům. Argentina by pravděpodobně nenapadla Falklandské ostrovy, pokud by neměla určité ujištění ze strany Spojených států. Kupříkladu americký náměstek ministra pro latinskoamerické záležitosti Thomas Enders navštívil 8. března 1982 generála Galtieriho, kterého ujistil, že pokud Argentina napadne Falklandy, Spojené státy zůstanou neutrální. Galtieri si ale byl vědom že Spojené státy mají zvláštní vztah s Velkou Británií. Nicméně doufal, že členství v Rijském paktu a v Organizaci amerických států „přebije“ tento zvláštní vztah.⁸⁸

---

⁸⁵Jerome Slater, „The Decline of the OAS“, *International Journal* 24, č. 3 (1969): 499, <https://doi.org/10.2307/40200401> (staženo 20. 3. 2023).

⁸⁶ *Ibid.*, 501.

⁸⁷ Ronald Reagan, *Život jednoho Američana* (Praha: Prostor, 1998), 299.

⁸⁸ Michael Parsons, „The South Atlantic conflict of 1982: a test for Anglo-American relations“, *Université de Pau et des Pays de l'Adour*, 2011, https://web-archives.univ-pau.fr/english/special/falklandstest.pdf?fbclid=IwAR0pY3nnfVTKTenPuoSmIXwf_gBG-g-qCh3GdF9rVG-skNcK4WYQqo7cF3s (staženo 15. 2. 2023).

3. Analytická část

3.1 Situace před konfliktem

Po neúspěšném Newyorském jednání o Falklandské ostrovy (Malvinas) Argentina přitvrdila. O pár týdnů později, 18. března, argentinské námořnictvo vyslalo loď *Bahía Buen Suceso* k ostrovu Jižní Georgia. O den později, posádka lodi v čele s Constantinem Davidoffem, připlula k přístavu Leith Harbour, která měla údajně za úkol rozebrat opuštěnou velrybářskou stanicí. Skupiny podezřelých vojáků si všimli průzkumníci *British Antarctic Survey*, kteří kontaktovali guvernéra Falklandských ostrovů Rexe Hunta ihned poté, co viděli Argentinec vztyčit argentinskou vlajku. Guvernér ostrovů informoval kancelář ministerstva zahraničí a Commonwealthu o situaci. Také guvernér se spojil s argentinskou lodí a nařídil jim, aby opustili ostrov Jižní Georgie.⁸⁹ Velká Británie byla zaskočená, nicméně podle tehdejšího předsedy Konzervativní strany Cecila Parkinsona si Velká Británie nedělala až takové starosti. „*Myslím si, že jsme byli znepokojeni touto vtipnou skupinou, která připlula k Jižní Georgii a údajně sbírala šrot. Znělo to jako lež, ale nikdo to nebral vážně, protože jich bylo málo, a to místo daleko odkudkoli.*“⁹⁰

Na druhou stranu britský ministr zahraničí Peter Carrington a premiérka Margaret Thatcherová to nebrali na lehkou váhu a britské námořnictvo vyslalo loď HMS Endurance k přístavu Port Stanley do východní části Falklandů. Pár dnů na to, 21. března argentinská loď *Bahía Buen Suceso* opustila Jižní Georgii, ale 12 členů posádky zůstalo na ostrově. To vyvolalo rozruch, Carrington 24. března informoval Kabinet s tím, že by Velká Británie měla být obezřetnější. Den na to připlula k přístavu Leith další argentinská loď *Bahía Parasío*. V ten moment se Velká Británie začala obávat argentinské invaze na ostrovech. Premiérka Thatcherová po telefonátu s Carringtonem 28. března odsouhlasila vyslat jadernou ponorku k Falklandským ostrovům.⁹¹ Premiérka to později okomentovala takto: „*Můj instinkt mi řekl, že nastal čas ukázat Argentincům, že to myslíme vážně.*“⁹²

Ve Spojených státech Reaganova administrativa byla připravena zmírnit situaci mezi Argentinou a Velkou Británií. Tehdejší americký ministr zahraničí Alexander Haig ubezpečil Carringtona, že USA bude v této situaci konstruktivní. Nicméně Británie si byla vědoma toho, že americký náměstek ministra pro latinskoamerické záležitosti Thomas Enders a zástupkyně

---

⁸⁹Sally-Ann Treharne, *Reagan and Thatcher's Special Relationship: Latin America and Anglo-American Relations* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2015) 46.

⁹⁰Ibid.

⁹¹Ibid, 47.

⁹²Margaret Thatcher, *Thatcher's war: the Iron lady on the Falklands* (London: Harper Press, 2012), 9.

USA v OSN Jeane Kirkpatrick byli na straně Argentiny. Dne 31. března zpravodajské služby zjistily, že Argentina napadne Falklandy. Ministr zahraničí Haig i přesto trval na tom, že Spojené státy lépe ovlivní chování Argentiny, pokud nebudou na žádné straně a zůstanou neutrální. Další den americký prezident Ronald Reagan hovořil po telefonu s generálem Galtierim, který ho odbyl s tím, že Argentina si dobude zpátky to, co jí vždycky patřilo.⁹³

Původně měla Argentina napadnout ostrovy už 1. dubna, ale kvůli špatnému počasí na moři se operace *Rossario* musela o den posunout. Argentinské námořnictvo 2. dubna 1982 se vylodilo na ostrovy pod velením kontradmirála Carlose Büssera. Argentinci byli v přesile, měli necelých tři tisíce vojáků, kdežto britských vojáků bylo přes osmdesát. Britům nezbyvalo nic jiného než se vzdát. Argentinci ve vládní budově v Port Stanley vztyčili argentinskou vlajku a znovu získali ostrovy po necelých 150 letech.⁹⁴

3.2 Přehled událostí během války o Falklandské ostrovy

Premiérka Thatcherová byla nekompromisní a vyhlásila 12. dubna válečnou zónu o průměru 320 kilometrů kolem Falklandských ostrovů. Britská vláda 5. dubna vyslala lodě HMS Hermes, HMS Invincible a dvě parníkové lodě Queen Elizabeth 2 a Canberra, které sloužily jako transportní jednotky.⁹⁵ Téhož dne také rezignoval britský ministr zahraničí Peter Carrington, který cítil odpovědnost za to, že mohl reagovat na invazi dříve. Ještě ten samý den ho nahradil lord Francis Pym.⁹⁶

Na argentinskou invazi také reagovala Organizace spojených národů a Rada bezpečnosti přijala 3. dubna 1982 rezoluci č. 502. Rada bezpečnosti vyzvala Argentinu, aby stáhla svá vojska z ostrovů. Také vyzvala Argentinu a Velkou Británii, aby ukončily nepřátelství, našly diplomatické řešení a respektovaly principy Charty OSN.⁹⁷ Většina evropských zemí⁹⁸ podpořila Velkou Británii v konfliktu. Naopak Argentina získala podporu většiny latinskoamerických zemí, kromě Chile, která měla napjaté vztahy s Argentinou ohledně průlivu Beagle.

Kvůli velké vzdálenosti Falklandských ostrovů, Velká Británie potřebovala základnu. Jejich dočasnou základnou se stal ostrov Ascension, na kterém bylo americké letiště Wideawake.

---

⁹³ John Dumbrell, *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq* (New York: Palgrave, 2006), 197.

⁹⁴ Jaroslav Hrbek, *Válka o Falklandy 1982* (Praha: Lidové noviny, 1999) 58.

⁹⁵ Michael Ray, "Falkland Islands War", *Britannica*, 26. 3. 2023 <https://www.britannica.com/event/Falkland-Islands-War> (staženo 26. 3. 2023).

⁹⁶ Sally-Ann Trehan, *Reagan and Thatcher's Special Relationship: Latin America and Anglo-American Relations* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2015) 53.

⁹⁷ „Rezoluce č. 502“, rezoluce, OSN, 3. 4. 1982, <https://digitallibrary.un.org/record/34455> (staženo 26. 3. 2023).

⁹⁸ Rezoluci č. 502 nepodpořilo Polsko a Španělsko. Ibid.

Velká Británie ale v mediích popírala, že by využívala americké letiště. Britové se totiž obávali, že by Argentinská strana přišla na to, že jim pomáhají právě že Spojené státy.⁹⁹

Dne 20. dubna Argentina požádala Organizaci amerických států o jednání s ministry zahraničních věcí, jelikož se odvolávala na Rijský pakt. Hlasování pro svolání schůze se zdržela Kolumbie, Trinidad a Tobago a Spojené státy. Během jednání členové organizace došli k závěru, že Argentina má od nich plnou diplomatickou podporu, nicméně nikdo neuválí ekonomické sankce nebo vojenskou podporu proti Velké Británii.¹⁰⁰

Posun v konfliktu nastal 25. dubna, kdy Spojené království zpátky dobylo ostrov Jižní Georgii. O týden později 2. května britské námořnictvo potopilo argentinský křižník *Belgrano*. Tento počin vyvolal kontroverzi, jelikož potopená loď byla mimo válečnou zónu. Také to byla největší ztráta na životech, zemřelo 323 lidí. V reakci na to Argentina stáhla své námořnictvo z ostrovů. Argentinské letectvo provedlo odvetu a 3. května potopilo britskou loď *HMS Sheffield*. V průběhu května docházelo mezi oběma státy k leteckým střetům.

Dne 21. května Velká Británie provedla první vylození v přístavu San Carlos. Mezitím britské speciální jednotky Special Air Service (S.A.S) zneškodnili Argentinskou základnu na ostrově Pebble. Dále loď *HMS Alacrity* proplula Falklandské ostrovy a zničila argentinské zásobovací loď. Argentinské letectvo zaútočilo na loď, nicméně britské jednotky se úspěšně vylozily.¹⁰¹ Britské pozemní jednotky poté začaly postupovat na jih k argentinské pevnosti u Goose Green a na sever k hlavnímu městu Stanley. Argentina disponovala větším množstvím pozemních vojáků, ovšem bez dostatečného výcviku. Kdežto Velká Británie nasadila vysoce kvalifikovaný vojáků. Dne 28. května Britové zvítězili v bitvě o Goose Green. Poté se britská armáda začala připravovat na finální útok na Stanley. Na přelomu května a června se vylozilo dalších 5000 britských vojáků. V červnu začal boj o hlavní město. Dne 14. června byli Argentinci obklíčeni a následně se argentinský guvernér Marion Menéndez vzdal. Rovněž téhož dne došlo k ukončení války. Válka si vyžádala stovky obětí, 255 britských a 649 argentinských vojáků zahynulo v boji.¹⁰² Během války bylo na ostrovech minové pole, které byly obtížné odstranit a poslední miny byly zneškodněny až v roce 2020.¹⁰³

---

⁹⁹ Michael Ray, "Falkland Islands War", *Britannica*, 26. 3. 2023 <https://www.britannica.com/event/Falkland-Islands-War> (staženo 26. 3. 2023).

¹⁰⁰ Gordon Connell-Smith, "The OAS and the Falklands Conflict.", *The World Today* 38, č. 9 (1982), 345. *JSTOR*, <http://www.jstor.org/stable/40395423> (staženo 15. 2. 2023).

¹⁰¹ Michael Ray, "Falkland Islands War", *Britannica*, 26. 3. 2023 <https://www.britannica.com/event/Falkland-Islands-War> (staženo 26. 3. 2023).

¹⁰² Ibid.

¹⁰³ Kevin Rawlinson, "Falklands cleared of nearly all landmines, 38 years on from war", *The Guardian*, 10. 11. 2020, <https://www.theguardian.com/uk-news/2020/nov/10/falklands-cleared-landmines-uk-argentina-war> (staženo 26. 3. 2023).

3.3 Analýza vztahů mezi USA a Velkou Británií

Tento válečný konflikt¹⁰⁴ mezi Argentinou a Velkou Británií se stal ambivalentním dilematem pro Spojené státy. Podle Davida Gomberta, člena mediačního týmu ministra zahraničních věcí Haiga byla situace velmi napjatá: „*Důležité americké zájmy byly v kolizi: na jedné straně britsko-americké partnerství a zásada o neútočení, na druhé straně latinskoamerické vztahy a naše schopnost udržet mír v této západní hemisféře*“.¹⁰⁵

S tímto názorem však někteří nesouhlasili. Podle Thomase Enderse, by bylo šílené ohrozit postavení Spojených států v Latinské Americe kvůli něčemu tak banálnímu jako jsou Malvíny. Jeho názor na situaci podpořila i Jeane Kirkpatrick, která se v interview pro americkou televizi CBS vyjádřila takto: „*Argentinci samozřejmě po 200 let tvrdili, že jim patří tyto ostrovy, a Britové tvrdili, že tyto ostrovy vlastní, a my jsme řekli, že nemáme žádný postoj k tomu, kdo vlastní ostrovy. Nyní, pokud Argentinci vlastní ostrovy, pak přesun jednotek na ostrovech není ozbrojenou agresí*“.¹⁰⁶

Odlisné názory ze strany Spojených států byly do určité míry trnem v oku pro britsko-americké partnerství, zvláště pro vztah mezi Reaganem a Thatcherovou. Reagan 5. dubna okomentoval konflikt velmi neutrálně: „*Pro Spojené státy je to velmi obtížná situace, protože jsme přátelé s oběma zeměmi zapojenými do tohoto sporu a jsme připraveni udělat vše, co je v našich silách, abychom jim pomohli. A to, v co doufáme a rádi bychom při tom pomohli, je mírové vyřešení této záležitosti bez násilných akcí nebo bez krveprolití. A do této míry podporujeme rezoluci, která už je v OSN, že dojde ke stažení sil, a řešíme to v OSN*“.¹⁰⁷

Premiérka Thatcherová vyjádřila obavy americkému ministru zahraničí Alexandru Haigovi ohledně veřejných prohlášení prezidenta Ronalda Reagana o neutralitě během setkání v Londýně 8. dubna 1982. Ministr zahraničí ji však ubezpečil, že prezident Reagan stojí za ní, a že Spojené státy nejsou neutrální.¹⁰⁸

---

¹⁰⁴ Válka o Falklandské ostrovy nebyla ani jednou stranou oficiálně vyhlášena.

Michael Ray, „Falkland Islands War“, *Britannica*, 26. 3. 2023 <https://www.britannica.com/event/Falkland-Islands-War> (staženo 26. 3. 2023).

¹⁰⁵ John Dumbrell, *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq* (New York: Palgrave, 2006), 197.

¹⁰⁶ Michael Parsons, „The South Atlantic conflict of 1982: a test for Anglo-American relations“, *Université de Pau et des Pays de l'Adour*, 2011, https://web-archives.univ-pau.fr/english/special/falklandstest.pdf?fbclid=IwAR0pY3nnfVTKTEnPuoSmIXwf_gBG-g-qCh3GdF9rVG-skNcK4WYQqo7cF3s (staženo 15. 2. 2023).

¹⁰⁷ Ronald Reagan, „Question-and-Answer Session With Reporters on Foreign and Domestic Policy Issues“, interview, *Ronald Reagan Presidential Museum and Library*, 5. 4. 1982 <https://www.reaganlibrary.gov/archives/speech/question-and-answer-session-reporters-foreign-and-domestic-policy-issues> (staženo 15. 3. 2023).

¹⁰⁸ The National Security Archive, „Reagan on The Falkland/Malvinas“, vládní dokumenty, *The National Security Archive*, 1. 4. 2012 <https://nsarchive2.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB374/> (staženo 15. 3. 2023).

I když ve Spojených státech byl Washington byl názorově rozdělen, došlo k rozhodnutí americkým ministrem obrany Casparem Weinbergerem, že USA poskytne vojenskou podporu Velké Británii. Dne 12. dubna premiérka Thatcherová poděkovala ministrovi zahraničních věcí Haigovi za „zvláštní“ spolupráci ve zpravodajských a satelitních službách, a za americké prostředky na ostrově Ascension.¹⁰⁹ Vojenská pomoc Argentině byla Kongresem zamítnuta, jelikož argentinská junta stále nedodržovala lidská práva. Argentina samozřejmě začala zpochybňovat neutralitu Spojených států. Pozice mediátora byla pro Spojené státy těžká, jelikož Velká Británie nechtěla jednat s Argentinou, dokud nestáhne vojska z ostrovů, což pro Argentinu nepřipadalo v úvahu.¹¹⁰

Ministr zahraničí Haig usiloval o tzv. *kyvadlovou diplomacii*¹¹¹ mezi Velkou Británií a Argentinou. Snažil se zprostředkovat mírovou dohodu mezi oběma zeměmi, ale bez úspěchu.

Tuto diplomacii podporoval i Ronald Reagan, který v polovině dubna napsal premiérce, aby popřemýšlela o mírové dohodě s generálem Galtierim. Prezident Reagan napsal Thatcherové toto: *„Drahá Margaret, na jeho žádost jsem právě mluvil s generálem Galtierim ohledně krize na Falklandských ostrovech, ...Generál Galtieri mi znovu potvrdil svou touhu vyhnout se konfliktu s vaší zemí a své obavy, že konflikt způsobí zhoršení nedávných zlepšení vztahů se Spojenými státy. Řekl, že postup vaší flotily a blokáda ostrovů ztěžují jeho situaci. Řekl jsem mu, že sdílím jeho přání vyhnout se konfliktu, a naléhal jsem na něj, aby byl vstřícný a flexibilní při jednáních s tajemníkem Haigem, který měl mou plnou důvěru a důvěru... Jsme také vděční za vnímavost, kterou jste projevíli našemu úsilí o nalezení společné řeči mezi vaší zemí, jedním z našich nejbližších spojenců, a Argentinou, se kterou bychom rádi spolupracovali při prosazování konkrétních zájmů na této polokouli.*¹¹² Premiérka Thatcherová mu další den odpověděla takto: *Drahý Rone, ... Lituji, ale nevidím žádnou snahu ze strany Argentiny. Beru na vědomí, že generál Galtieri Vám znovu potvrdil své přání se vyhnout konfliktu. Zdá se mi – a to Vám musím upřímně říct jako příteli a spojenci – že generál si nedokáže jasný závěr situace. Nebyla to Británie, kdo porušil mír, ale Argentina. ... Je však nezbytné, aby Amerika, náš*

---

¹⁰⁹ Frank Leith Jones, „HAIG’S ‘WATERLOO’: LESSONS FROM A FAILURE IN INTERNATIONAL MEDIATION”, *International Journal on World Peace* 30, č. 3 (2013): 12–13, <http://www.jstor.org/stable/24543758> (staženo 15. 3. 2023).

¹¹⁰ John Dumbrell, *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq* (New York: Palgrave, 2006), 198.

¹¹¹ Podle docenta Martina Kováře se jedná o diplomacii, která má pomoci zprostředkovat mír mezi zeměmi. Martin Kovář, interview „Válka o Falklandy“, *Česká televize*, 11. 4. 2007 <https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1461992-valka-o-falklandy> (staženo 14. 3. 2023).

¹¹² „Vzkaz od prezidenta Reagana britské premiérce Thatcherové“, odtajněný dokument, *Margaret Thatcher Foundation*, 15. 4. 1982, <https://www.margarethatcher.org/document/223947> (staženo 15. 3. 2023).

nejbližší přítel a spojenec, s námi sdílela společné vnímání základních otázek demokracie a svobody, které jsou v sázce.¹¹³

Z jejich korespondence je možné vidět, že představitelé zemí se odkazují na zvláštní vztah. Také je vidět i nekompromisní vyjádření premiérky Thatcherové, která nechtěla v míru jednat s někým, kdo napadl britské ostrovy. Z dopisu vidíme, že kyvadlová diplomacie přestala dávat smysl. Poté co byla kyvadlová diplomacie neúspěšná, Spojené státy daly více najevo, že podporují Velkou Británii.

Dne 29. dubna se premiérka a prezident dohodli na oficiální podpoře Velké Británie ze strany Spojených států. Premiérka poslala prezidentovi vzkaz: „*Drahý Rone, Al (Haig) minulý týden řekl Francisovi (Pym), že pokud Argentina odmítne přijmout návrhy, Spojené státy ukončí mírové úsilí a budou otevřeně podporovat Británii... Zdá se zásadní, že když vstoupíme do další fáze, USA a Británie by měly být považovány za jednoznačně na stejné straně a neochvějně prosazovat hodnoty, na nichž závisí západní způsob života.*“¹¹⁴ Ještě téhož dne se premiérka dočkala odpovědi: „*Drahá Margaret, vzhledem k vojenskému a diplomatickému vývoji posledních dní a vůči vašemu dopisu z dnešního rána, Vám chci říct, jak budou Spojené státy dále postupovat. Právě jsme obdrželi odpověď od Argentiny, která v efektu náš návrh zamítá. V pátek vydáme prohlášení ke krizi a ke krokům, které vzhledem k argentinské pozici podnikneme... O naší plné podpoře není pochyb a ani o principech mezinárodního práva, které bráníte.*“¹¹⁵

O den později, bylo veřejnosti zveřejněno, že Spojené státy nebudou neutrální a plně podpoří Velkou Británii. Během interview se novináři zeptali prezidenta, jestli Spojené státy se vojensky zapojí do konfliktu a zdali poskytnou vojenský materiál Velké Británii. Reagan odpověděl v rozhovoru, že Velká Británie zatím nepožádala o pomoc USA, ale že jí může poskytnout pomoc podle bilaterálních smluv, které mají s Velkou Británií v rámci NATO.¹¹⁶ Ve své autobiografii Reagan popírá, že by Spojené státy poskytly vojenskou Velké Británii před 30. dubnem, kromě přístupu k satelitním komunikačním zařízením.¹¹⁷ Podle zveřejněných dokumentů ale je zřejmé, že Spojené státy aktivně podporovaly Velkou Británii už 12. dubna.

---

¹¹³ „Vzkaz od premiérky Thatcherové americkému prezidentovi Reaganovi“, odtajněný dokument, *Margaret Thatcher Foundation*, 16. 4. 1982, <https://www.margareththatcher.org/document/122860> (staženo 15. 3. 2023).

¹¹⁴ „Vzkaz od premiérky Thatcherové americkému prezidentovi Reaganovi“, odtajněný dokument, *Margaret Thatcher Foundation*, 29. 4. 1982, <https://www.margareththatcher.org/document/122861> (staženo 15. 3. 2023).

¹¹⁵ „Vzkaz od prezidenta Reagana britské premiérce Thatcherové“, odtajněný dokument, *Margaret Thatcher Foundation*, 29. 4. 1982, <https://www.margareththatcher.org/document/122853> (staženo 15. 3. 2023).

¹¹⁶ Ronald Reagan, „Remarks and Question – and Answer Session With Editors from Midwestern States“, interview, *Ronald Reagan Presidential Museum and Library*, 30. 4. 1982 <https://www.reaganlibrary.gov/archives/speech/remarks-and-question-and-answer-session-editors-and-broadcasters-midwestern-states> (staženo 15. 3. 2023).

¹¹⁷ Ronald Reagan, *Život jednoho Američana* (Praha: Prostor, 1998), 359.

Když 3. května argentinské letectvo potopilo britskou loď HMS Sheffield, americký ministr zahraničních věcí Haig apeloval na britskou vládu, aby Velká Británie přistoupila na prozatímní správu Falklandských ostrovů. Nicméně tento návrh generál Galtieri odmítnul.

Dne 21. května, kdy britské vojsko se vylodilo u přístavu San Carlos, Haig se obával toho, že by to mohlo ohrozit vládu argentinské junty, a tudíž se snažil přesvědčit premiérku Thatcherovou, aby se dohodli o příměří, ale neúspěšně.¹¹⁸ Britské speciální jednotky S.A.S byly velmi dobře vojensky vybavené. Spekulovalo se, zdali Spojené státy dodaly Velké Británii speciální vojenské zbraně. Spojené státy popřely, že by Velké Británii dodaly americké zbraně během konfliktu. Podle členů speciální jednotky S.A.S byly vybaveni americkými puškami M16/AR-15, protiletadlovými systémy Sidewinder a šesti moderními protiletadlovými systémy Stinger.¹¹⁹ Tato skutečnost byla potvrzena odtajněnými dokumenty CIA v roce 2012.¹²⁰

O deset dní později, 31. května proběhl telefonát mezi prezidentem Reaganem a premiérkou Thatcherovou. Vyměnili si mezi sebou odlišné názory na situaci, nicméně premiérka prezidenta Reagana přesvědčila, že když už něco začala, tak to i dokončí. Také se ho zeptala, jak by se cítil, kdyby Aljaška byla napadnuta.¹²¹

Během dne 4. června probíhalo hlasování o rezoluci Rady bezpečnosti, která požadovala příměří mezi Velkou Británií a Argentinou ve sporu o Falklandské ostrovy. Hlasování bylo kontroverzní jelikož, zástupkyně USA v OSN Jeane Kirkpatricková rezoluci vetovala, čímž tímto krokem Spojené státy daly jasně najevo, že jsou na straně Velké Británie. Původně se Spojené státy měly zdržet hlasování, nicméně tato informace se dostala ke Kirkpatrickové pozdě. Kirkpatricková pár minut po hlasování oznámila: „*Bylo mi sděleno, abych zaznamenala skutečnost, že pokud by bylo možné změnit naše hlasování, změnili bychom to z veta na zdržení se.*“¹²² Tato kontroverze vyústila v rezignaci Haiga.¹²³

I přes tento zmatek, 8. června prezident Reagan navštívil premiérku Thatcherovou. Reagan přednesl projev před parlamentem: „*Na vzdálených ostrovech v jižním Atlantiku bojují mládí*

---

¹¹⁸ John Dumbrell, *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq* (New York: Palgrave, 2006), 199.

¹¹⁹ Thomas Newdick, „Elite British SAS Soldier’s Action-Packed Account of The Falklands War“, *The War Zone*, 14. 6. 2022 <https://www.thedrive.com/the-war-zone/elite-british-sas-soldiers-action-packed-account-of-the-falklands-war> (staženo 20. 3. 2023).

¹²⁰ Robert Fo, „CIA files reveal how US helped Britain retake the Falklands“, *The Standard*, 4. 4. 2012 <https://www.standard.co.uk/news/world/cia-files-reveal-how-us-helped-britain-retake-the-falklands-7618420.html> (staženo 20. 3. 2023).

¹²¹ John Dumbrell, *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq* (New York: Palgrave, 2006), 199.

¹²² „Jeane J. Kirkpatrick“, encyklopedie, *Encyklopedia*, <https://www.encyclopedia.com/history/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/jeane-j-kirkpatrick> (staženo 20. 3. 2023).

¹²³ John Dumbrell, *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq* (New York: Palgrave, 2006), 200.

muži za Británií. Bojují za věc – za víru, že ozbrojená agrese nesmí být úspěšná a že lidé se musí podílet na rozhodnutích vlády v rámci právního státu.“¹²⁴

O týden později skončila válka na Falklandských ostrovech. Dne 18. června Reagan poblahopřál premiérce Thatcherové a navrhnul jí, že Spojené státy pomůžou Velké Británii s vyřešením situace na Falklandských ostrovech. Téhož dne argentinský generál Galtieri rezignoval.¹²⁵

3.4 Vyhodnocení analýzy

Ačkoliv jsem se během analýzy setkala s různými názory, pracovala jsem s teorií historika Johna Dumbrella, že během Reaganovy administrativy a vlády premiérky Thatcherové existoval zvláštní vztah.

Z analýzy vyplývá, že Spojené státy nebyly neutrální, tak jak bylo prezentováno v dubnu Argentíně. Haigova kyvadlová diplomacie měla za úkol vyřešit britsko-argentinský konflikt na úkor kompromisního řešení. Nicméně se domnívám, že pokud by Spojené státy se „dříve“ postavily na stranu Velké Británie, konflikt by měl možná kratší setrvání. Když americký ministr zahraničních věcí 30. dubna oznámil, že Spojené státy nebudou už vůči konfliktu neutrální, strhla se lavina kritiky ze strany Latinské Ameriky. Role mediátora byla tak pod kritikou ze strany Organizace amerických států. Nicméně i když se Argentina během konfliktu odkazovala na Ríjský pakt, Falklandské ostrovy nebyly jejím územím.

Cílem analýzy je dospění k závěru, zdali *special relationship* hrál roli ve válce o Falklandské ostrovy. Dle mého názoru ano, a to hned v několika rovinách. Během konfliktu se zvláštní vztah prokázal mezi obranou, zpravodajstvím a námořnictvem. Spojené státy nechaly Velkou Británii používat zařízení na ostrově Ascension, tím získali materiální podporu. Britové používali protiletadlové systémy Stinger, a hlavně využívali satelitní a zpravodajské spolupráce.¹²⁶

Další rovinou je osobní vztah mezi prezidentem Reaganem a premiérkou Thatcherovou. I když během války o Falklandské ostrovy neměli v některých momentech stejný pohled na věc, například dopisy z 15. května nebo telefonní hovor z 31. května, jejich zvláštní vztah to nijak nepoškodilo. Ve své autobiografii Reagan popisuje jejich vztah takto: „*Během osmi let mého předsednictví nebyla žádná aliance, kterou jsme neměli, silnější než angažovanost mezi Spojenými státy a Spojeným královstvím. Nejenom, že jsme se Margaret Thatcherovou stali*

---

¹²⁴ Sally-Ann Treharne, *Reagan and Thatcher's Special Relationship: Latin America and Anglo-American Relations* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2015) 77.

¹²⁵ Ibid, 78.

¹²⁶ John Dumbrell, *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq* (New York: Palgrave, 2006), 200.

blízkými přáteli a sdíleli podobnou filozofii o vládě; Aliance byla posílena dlouhým zvláštním vztahem mezi našimi zeměmi narozenými ze sdílených demokratických hodnot, společných anglosaských kořenů, společným jazykem a přátelstvím prohloubeným a zmírněným bojem o dvě světové války. Hloubka tohoto zvláštního vztahu nám znemožnila zůstat neutrální během britské války s Argentinou na Falklandských ostrovech v roce 1982, ačkoli to byl konflikt, ve kterém jsem musel chodit po jemné linii.“¹²⁷

Nicméně zvláštní vztah se v politických názorech britsko-amerických politiků nepotvrdil. Odlišnost názorů ve Spojených státech naopak potvrdil to, že ne všichni měli stejné sympatie vůči Velké Británii jako Reagan. Celou situaci shrnul tehdejší britský ministr obrany John Nott takto: „*Spojené státy si nepřály vybrat mezi Británií, jejich hlavním NATO spojencem a jejich zájmy v Latinské Americe. Kromě Weinbergera a Pentagonu byli Američané velmi, daleko od toho, aby byli na naší straně*“¹²⁸.

Kromě zvláštního vztahu tu byly i jiné faktory, proč se Spojené státy přidaly na stranu Velké Británie. Například USA v té době potřebovala od Velké Británie pomoc s rozmístěním amerických raket Pershing po Evropě. Také USA byla zavázaná mezinárodnímu právu. Především se Spojené státy obávaly, že se do konfliktu zapojí i Sovětský svaz. I když prezident Reagan podporoval antikomunismus v Latinské Americe, podle amerického ministra obrany Weinbergera prezident Reagan měl i přesto nejbliže k Velké Británii.¹²⁹

---

¹²⁷ Přeloženo. Ronald Reagan, *Život jednoho Američana* (Praha: Prostor, 1998), 357.

¹²⁸ Michael Parsons, „The South Atlantic conflict of 1982: a test for Anglo-American relations“, *Université de Pau et des Pays de l'Adour*, 2011, https://web-archives.univ-pau.fr/english/special/falklandstest.pdf?fbclid=IwAROpY3nnfVTKTEnPuoSmIXwf_gBG-g-qCh3GdF9rVG-skNcK4WYQqo7cF3s (staženo 15. 2. 2023).

¹²⁹ John Dumbrell, *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq* (New York: Palgrave, 2006), 201.

Závěr

14. června 1982, skončila válka o Falklandské ostrovy. Premiérce Thatcherové se zvedla popularita ve Velké Británii a argentinský generál Galtieri ve funkci prezidenta rezignoval. To bylo pro amerického prezidenta Ronalda Reagana zklamání, protože přišel o jednoho ze svých protikomunistických spojenců.

Hlavním úkolem bakalářské práce bylo zjistit, zdali *special relationship* hrál roli ve válce o Falklandské ostrovy. Ke zodpovězení výzkumné otázky byla použita analýza primárních a sekundárních zdrojů. V práci jsem pracovala s tezí, že díky zvláštnímu vztahu mezi britsko-americkými představiteli, se Spojené státy během konfliktu nakonec přidaly na stranu Velké Británie. V práci v rámci primárních zdrojů vycházím z projevů státních představitelů, oficiálních vládních dokumentů Bílého domu, britské vlády, organizací OSN a NATO, ale i autobiografií premiérky Thatcherové a prezidenta Reagana. Z hlediska sekundárních zdrojů vycházím z knih a odborných článků, které se zabývají zvláštním vztahem. Analýza především zkoumala období od března do poloviny června v roce 1982.

V teoretické části jsou popsány definice zvláštního vztahu a následně uveden historický kontext. Kontextuální část stručně uvedla historii Falklandských ostrovů a příčinu konfliktu. Také vnitropolitickou situaci v Argentině před konfliktem a zahraniční politiku Spojených států vůči Jižní Americe a Argentině. Kontextuální část sloužila k uvedení do problematiky Falklandských ostrovů a k představení, jak se Spojené státy dostaly do ambivalentní situace mezi Argentinou a Velkou Británií.

Z výsledků analýzy lze určit, že *special relationship* hrál roli ve válce o Falklandské ostrovy. Zvláštní vztah ovlivnil podporu Spojených států vůči Velké Británii. Na začátku dubna prezident Reagan v interview uvedl, že Spojené státy budou vůči Argentině a Velké Británii neutrální a pomůžou zemím vyřešit otázku správy Falklandských ostrovů. Nicméně Spojené státy nebyly neutrální, prezident Reagan byl nakloněný k Velké Británii a americký ministr zahraničních věcí Haig se obával toho, že Sovětský svaz se bude chtít v konfliktu angažovat, takže naléhal na britskou vládu, aby se co nejdříve dohodli s Argentinou na podmínkách o ostrovy. Haigova tzv. kyvadlová politika byla neúspěšná, jelikož Argentina a Velká Británie byly nekompromisní.

Ve Spojených státech panoval rozdělený názor na konflikt. Část politiků se přikláněla na stranu Velké Británie a část se přikláněla na stranu Argentiny, neboť se obávali komunistického vlivu v Jižní Americe. Můžeme tedy říct, že v politických názorech britsko-amerických politiků se zvláštní vztah nepotvrdil a prezident Reagan se tak dostal do ambivalentní situace. I přes

rozpolcenost Spojených států, Spojené státy se na konci dubna připojily na stranu Velké Británie. Role USA jako mediátora byla kritizována členy Organizace amerických států. *Special relationship* se promítnul se ve vojenské, satelitní a zpravodajské spolupráci obou zemí. Analýza také potvrdila, že zvláštní vztah se objevil mezi premiérkou Thatcherovou a prezidentem Reaganem, i když neměli během konfliktu stejný názor na Argentinské jednání během konfliktu. Kromě zvláštního vztahu se v analýze našli i jiné faktory, které ovlivnily rozhodnutí Spojených států přidat se na stranu Velké Británie. USA v té době potřebovaly Velké Británie pomoc s rozmístěním raket amerických Pershingů po Evropě. Dále se USA obávaly toho, že pokud by nepodpořily Velkou Británii, mohlo to mít negativní dopad na organizaci NATO.

Summary

On June 14, 1982, the Falkland Islands War ended. Prime Minister Thatcher gained popularity in Great Britain while Argentine General Galtieri resigned. This was crucial for US President Ronald Reagan because he lost one of his anti-communist allies.

The diploma thesis's main task was to determine whether the *special relationship* played a role in the Falkland Islands War. Analysis of primary and secondary sources were used to answer the research question. I worked with a thesis, that a *special relationship* was mainly between the British-American representatives which eventually led the United States to join the side of Great Britain during the conflict.

The primary sources are based on the speeches of state representatives, official government documents of the White House, the British government, UN and NATO organizations, but also the autobiographies of Prime Minister Thatcher and President Reagan. The secondary sources are based on books and academic articles which are specialized in British-American relations. The analysis primarily examined the period from March to mid-June in 1982.

In the theoretical part, the definitions of *special relationship* are examined and described in a historical context. The descriptive section briefly stated the history of the Falkland Islands and the cause of the conflict. There is also a short description of the domestic political situation in Argentina and the United States' foreign policy towards South America and Argentina. This part was used to introduce the Falkland Islands issue and to show how the United States got into an ambivalent situation between Argentina and Great Britain.

From the results of the analysis, it can be determined that the *special relationship* played a role in the war over the Falkland Islands. The *special relationship* affected the support of the United States towards Great Britain. At the beginning of April, President Reagan said in an interview that the United States would be neutral towards Argentina and Great Britain and would help the countries resolve the issue of the Falkland Islands administration. However, the United States was not neutral, President Reagan was in favour of Great Britain, and US Secretary of State Haig was worried that the Soviet Union would want to get involved in the conflict, so he urged the British government to agree with Argentina on the terms of the islands as soon as possible. Haig's so-called shuttle policy was unsuccessful, as Argentina and Great Britain were uncompromising.

In the United States, there was a divided opinion on the conflict. Some of the politicians sided with Great Britain and some sided with Argentina, as they were afraid of communist influence in South America. We can therefore say that the *special relationship* was not

confirmed in the political views of British-American politicians, and President Reagan thus found himself in an ambivalent situation. Despite the United States divisiveness, the United States sided with Great Britain at the end of April. The role of the US as a mediator has been criticized by members of the Organization of American States. The *special relationship* was reflected in the two countries' military, satellite, and intelligence cooperation. The analysis also confirmed that a *special relationship* emerged between Prime Minister Thatcher and President Reagan, even though they disagreed on Argentina's actions during the conflict.

In addition to *the special relationship*, the analysis also found other factors that influenced the decision of the United States to join the side of Great Britain. At that time, the USA needed Great Britain's help with the deployment of American Pershing missiles in Europe. Furthermore, the US feared that if it did not support Great Britain, it could have a negative impact on the NATO organization.

Seznam použité literatury

Primární zdroje

- **FRUS.** „274. Memorandum of Conversation“. Foreign Relations of the US. 17. 7. 1967, <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1964-68v12/d274> (staženo 16. 1. 2023).
- **Margaret Thatcher Foundation.** „Vzkaz od prezidenta Reagana britské premiérce Thatcherové“. [přeloženo]. odtajněný dokument. 15. 4. 1982, <https://www.margaretthatcher.org/document/223947> (staženo 15. 3. 2023).
- **Margaret Thatcher Foundation.** „Vzkaz od premiérky Thatcherové americkému prezidentovi Reaganovi“. [přeloženo]. odtajněný dokument, 16. 4. 1982, <https://www.margaretthatcher.org/document/122860> (staženo 15. 3. 2023).
- **Margaret Thatcher Foundation.** „Vzkaz od premiérky Thatcherové americkému prezidentovi Reaganovi“. [přeloženo]. odtajněný dokument, 29. 4. 1982, <https://www.margaretthatcher.org/document/122861> (staženo 15. 3. 2023).
- **Margaret Thatcher Foundation.** „Vzkaz od prezidenta Reagana britské premiérce Thatcherové“. [přeloženo]. odtajněný dokument, 29. 4. 1982, <https://www.margaretthatcher.org/document/122853> (staženo 15. 3. 2023).
- **Margaret Thatcher Foundation.** „Speech at British Residence“. Speeches, interviews etc. 20. 2. 1985, <https://www.margaretthatcher.org/document/105971> (staženo 15. 1. 2023).
- **NATO.** „Severoatlantická smlouva“. Smlouva. 4. 4. 1949, https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm?selectedLocale=cs (staženo 16. 1. 2023).
- **OSN.** „Rezoluce č. 2065“. rezoluce. 16. 12. 1965, https://treaties.un.org/doc/source/docs/A_RES_2065-Eng.pdf (staženo 3. 3. 2023).
- **OSN.** „Rezoluce č. 502“. rezoluce, 3. 4. 1982, <https://digitallibrary.un.org/record/34455> (staženo 26. 3. 2023).
- **Reagan, Ronald.** *Život jednoho Američana*. Praha: Paměti prezidenta. Prostor, 1997.
- **Ronald Reagan Presidential Museum and Library.** „Question-and-Answer Session With Reporters on Foreign and Domestic Policy Issues“. interview, 5. 4. 1982 <https://www.reaganlibrary.gov/archives/speech/question-and-answer-session-reporters-foreign-and-domestic-policy-issues> (staženo 15. 3. 2023).
- **Ronald Reagan Presidential Museum and Library.** „Remarks and Question – and Answer Session With Editors from the Midwestern States“. interview, 30. 4. 1982 <https://www.reaganlibrary.gov/archives/speech/remarks-and-question-and-answer-session-editors-and-broadcasters-midwestern-states> (staženo 15. 3. 2023).

- **Thatcher, Margaret.** *Roky na Downing Street*. Praha: Naše Vojsko, 1996.
- **The National Security Archive.** „Reagan on The Falkland/Malvinas“. vládní dokumenty, 1. 4. 2012, <https://nsarchive2.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB374/> (staženo 15. 3. 2023).

Sekundární zdroje

- **Ashton, Nigel.** *Kennedy, Macmillan and the Cold War: The Irony of Interdependence*. Londýn: Palgrave, 2002.
- **Byrd, Peter.** *British foreign policy under Thatcher*. Oxford: Philip Allan, 1998.
- **Cambridge dictionary.** „Special Relationship“, dictionary definition. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/special-relationship> (staženo 16. 1. 2023).
- **Collins dictionary.** „Special Relationship“, dictionary definition. <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/special-relationship> (staženo 16. 1. 2023).
- **Colman, Jonathan.** *A Special Relationship? Harold Wilson, Lyndon B. Johnson and Anglo-American Relations 'at the Summit', 1964-68*. Manchester: Manchester University Press, 2004.
- **Connell-Smith, Gordon.** „The OAS and the Falklands Conflict“. *The World Today* 38, č. 9 (1982), 345. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/40395423> (staženo 15. 2. 2023).
- **Dictionary.** „Pan-Americanism“. definition, <https://www.dictionary.com/browse/pan-americanism> (staženo 20. 3. 2023).
- **Dobson, Alan a Marsh, Steve.** „Benign Neglect: America's Threat to the Anglo-American Alliance“. *Orbis* 58, č. 2 (2014): 266-281, El Sevier, <https://doi.org/10.1016/j.orbis.2014.02.005> (staženo 1. 2. 2023).
- **Dumbrell, John.** *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq*. New York: Palgrave, 2006.
- **DW.** „Joe Biden and Rishi Sunak reaffirm 'special relationship'“. *Deutsche Welle*, 26. 10. 2022 <https://www.dw.com/en/joe-biden-and-rishi-sunak-reaffirm-special-relationship/a-63558276> (staženo 1. 3. 2023).
- **Encyklopedia.** „Jeane J. Kirkpatrick“. encyklopedie, <https://www.encyclopedia.com/history/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/jeane-j-kirkpatrick> (staženo 20. 3. 2023).
- **Fajmon, Hynek a Joch, Roman.** *Margaret Thatcherová a Ronald Reagan – politici svobody*. Praha: Cevro, 2002.

- **Fidler, Jiří.** *Dějiny NATO*. Praha: Paseka, 1997.
- **Fo, Robert.** „CIA files reveal how US helped Britain retake the Falklands“. *The Standard*, 4. 4. 2012 <https://www.standard.co.uk/news/world/cia-files-reveal-how-us-helped-britain-retake-the-falklands-7618420.html> (staženo 20. 3. 2023).
- **George W. Bush Presidential Library and Museum** „U.S. & U.K. Special Relationship“, Speeches, interviews etc. 7. 5. 2007, <https://www.georgewbushlibrary.gov/research/topic-guides/us-uk-special-relationship> (staženo 15. 1. 2023).
- **Gerring, John.** „What Is a Case Study and What Is It Good For?“. *The American Political Science Review* 98, č. 2 (2004):341–354. *JSTOR*, <http://www.jstor.org/stable/4145316> (staženo 29. 3. 2023).
- **Heath, Edward.** *The Course of my Life: My Autobiography*. Londýn: Hodder & Stoughton, 1998.
- **Horčíčka, Václav a Kovář, Martin.** *Dějiny evropské integrace*. Praha: Triton, 2005.
- **Hrbek, Jaroslav.** *Válka o Falklandy 1982*. Praha: Lidové nakladatelství, 1999.
- **Chalupa, Jiří.** *Dějiny Argentiny, Uruguaye, Chile*. Praha: Lidové noviny, 2002.
- **John F. Kennedy Presidential Library and Museum.** „Nassau Agreement“. Kennedy-Macmillan Joint Statement, 21. 12. 1962, <https://www.jfklibrary.org/asset-viewer/archives/JFKPOF/042/JFKPOF-042-013> (staženo 20. 1. 2023).
- **Jones, Frank Leith.** “HAIG’S ‘WATERLOO’: LESSONS FROM A FAILURE IN INTERNATIONAL MEDIATION”, *International Journal on World Peace* 30, č. 3 (2013): 12–13, <http://www.jstor.org/stable/24543758> (staženo 15. 3. 2023).
- **Kissinger, Henry.** „Reflection on a Partnership: British and American Attitudes to Postwar Foreign Policy“. *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* 58, č. 4 (1982): 571-572, *JSTOR*, <https://doi.org/10.2307/2618470> (staženo 15. 1. 2023).
- **Kovář, Martin.** Interview „Válka o Falklandy“. *Česká televize*, 11. 4. 2007 <https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1461992-valka-o-falklandy> (staženo 14. 3. 2023).
- **Lindner, Tomáš.** „Afrika 1960: Rychlý konec impérií nebyl v plánu ani z jedné strany“. rozhovor s historikem Frederickem Cooperem. *Respekt*, 9. 11. 2020 <https://www.respekt.cz/rozhovor/afrika-1960-rychly-konec-imperii-nebyl-v-planu-ani-z-jedne-strany> (staženo 3. 3. 2023).
- **Long, Tom.** „Historical Antecedents and Post-World War II Regionalism in the Americas“. *World Politics* 72, č. 2 (2020): 247, doi:10.1017/S0043887119000194 (staženo 20. 3. 2023).

- **LSE.** „American Declaration on the Rights and Duties of Man“. deklarace, LSE, 2016, <https://blogs.lse.ac.uk/vaw/regional/the-americas/the-american-declaration-on-the-rights-and-duties-of-man/> (staženo 3. 3. 2023).
- **Luňák, Petr.** *Západ. Spojené státy a Západní Evropa ve studené válce.* Praha: Libri, 1997.
- **Macmillan dictionary.** „Special Relationship“, dictionary definition. <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/special-relationship> (staženo 16. 1. 2023).
- **McCormick, James a Rasmussen, Jorgen.** „British Mass Perceptions of the Anglo-American Special Relationship.“. *Political Science Quarterly* 108, č. 3 (1993): 539–541, JSTOR, <https://doi.org/10.2307/2151702> (staženo 1. 2. 2023).
- **McTague, Tom.** „Why Britain and France Hate Each Other“. *The Atlantic*, 24. 9. 2021 <https://www.theatlantic.com/international/archive/2021/09/britain-france-us-aucus/620186/> (staženo 16. 1. 2023).
- **Meislová, Monika.** „Britsko – americký zvláštní vztah 70 let poté: realita či klišé?“. *ÚMV*, 10. 3. 2017 <https://www.iir.cz/britsko-americky-zvlastni-vztah-70-let-pote-realita-nebo-klise> (staženo 7. 8. 2022).
- **Mission to the Organization of American States.** „OSA“. Organizace amerických států, U.S., <https://usoas.usmission.gov/our-relationship/about-oas/> (staženo 3. 3. 2023).
- **NATO.** „A short history of NATO“. *NATO*, 3. 6. 2022, https://www.nato.int/cps/en/natohq/declassified_139339.htm (staženo 16. 1. 2023).
- **Newdick, Thomas.** „Elite British SAS Soldier’s Action-Packed Account of The Falklands War“. *The War Zone*, 14. 6. 2022 <https://www.thedrive.com/the-war-zone/elite-british-sas-soldiers-action-packed-account-of-the-falklands-war> (staženo 20. 3. 2023).
- **Office of the Historian.** „Articles of Agreement Governing Collaboration Between the Authorities of the U.S.A. and the U.K. in the Matter of Tube Alloys“. *Foreign Relations of the United States*. 23. 8. 1943, <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1943/d503> (staženo 15. 1. 2023).
- **Parsons, Michael.** „The South Atlantic conflict of 1982: a test for Anglo-American relations“. *Université de Pau et des Pays de l’Adour*, 2011, https://web-archives.univ-pau.fr/english/special/falklandstest.pdf?fbclid=IwAR0pY3nnfVTKTEnPuoSmIXwf_gBG-g-qCh3GdF9rVG-skNcK4WYQqo7cF3s (staženo 15. 2. 2023).
- **Paschke, Jean.** „Why Winston Churchill is so fondly remembered in Missouri“, *British Heritage*, 25. 11. 2022 <https://britishheritage.com/history/winston-churchill-missouri> (staženo 15. 1. 2023).

- **Rawlinson, Kevin.** „Falklands cleared of nearly all landmines, 38 years on from war“. *The Guardian*, 10. 11. 2020 <https://www.theguardian.com/uk-news/2020/nov/10/falklands-cleared-landmines-uk-argentina-war> (staženo 26. 3. 2023).
- **Rawnsley, Gary.** „How special is special? The Anglo-American alliance during the Cuban missile crisis“. *Contemporary Record* 9, č. 3 (1995): 599–601, <https://doi.org/10.1080/13619469508581355> (staženo 16. 1. 2023).
- **Ray, Michael.** „Falkland Islands War“. *Britannica*, 26. 3. 2023 <https://www.britannica.com/event/Falkland-Islands-War> (staženo 26. 3. 2023).
- **Reuters.** „Argentina asks UK to resume negotiations over Falklands“. *Reuters*, 2. 3. 2023 <https://www.reuters.com/world/argentina-asks-uk-resume-negotiations-over-falklands-2023-03-02/> (staženo 2. 3. 2023).
- **Reynolds, David.** „Rethinking Anglo-American Relations“. *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* 65, č. 1 (1988): 95–6, JSTOR, <https://doi.org/10.2307/2620984> (staženo 1. 2. 2023).
- **Reynolds, David.** „A ‘Special Relationship’? America, Britain and the International Order Since the Second World War“. *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* 62, č. 1 (1985): 5–6, JSTOR, <https://doi.org/10.2307/2618063> (staženo 15. 1. 2023).
- **Rosbach, Niklas.** *Heath, Nixon and the Rebirth of the Special Relationship*. Londýn: Palgrave, 2009.
- **Rumyantsev, Vladimir.** „Unrequited interdependence? The Anglo-American collision over the supply of missiles to Israel, 1960–1962“. *Journal of Translatic Studies* 14, č. 3 (2016)260, https://www.researchgate.net/publication/305991023_Unrequited_interdependence_The_Anglo-American_collision_over_the_supply_of_missiles_to_Israel_1960-1962 (staženo 16. 1. 2023).
- **Říha, Michal.** „Situace v Jižním Atlantiku: Otázka Falklandských ostrovů“. *AMO*. 2013, <https://www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2019/02/PSS-Situace-v-Jižn%C3%ADm-Atlantiku-Otázka-Falklandských-ostrovů-Malv%C3%ADn-UNSC.pdf> (staženo 3. 3. 2023).
- **Scott, Leonard Victor.** *Macmillan, Kennedy and the Cuban Missile Crisis: Political, Military and Intelligence Aspects*. Londýn: Palgrave, 1999.
- **Sharp, Paul.** *Thatcher's diplomacy: the revival of British foreign policy*. Basingstoke: Macmillan Press, 1999.

- **Surbhi**, S. „Diffence between Biography and Autobiography“, *Key Differences*, 11. 5. 2017, <https://keydifferences.com/difference-between-biography-and-autobiography.html> (staženo 29. 3. 2023).
- **Slater**, Jerome. “The Decline of the OAS”. *International Journal* 24, č. 3 (1969): 499, <https://doi.org/10.2307/40200401> (staženo 20. 3. 2023).
- **Thatcher**, Margaret. *Thatcher’s war: the Iron lady on the Falklands*. Londýn: Harper Press, 2012.
- **Treharne**, Sally-Ann. *Reagan and Thatcher’s Special Relationship: Latin America and Anglo-American Relations*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2015.
- **U.S. Department od State archive**. „TIAR“. pakt, U.S. Department od State archive 2001–2009, 20. 9. 2001, <https://2001-2009.state.gov/r/pa/prs/ps/2001/4988.htm> (staženo 3. 3. 2023).
- **U.S. Embassy & Consulates in the UK**. „Special Relationship Anniversary 1946-2016“. Special Relationship. <https://uk.usembassy.gov/our-relationship/policy-history/special-relationship-anniversary-1946-2016/> (staženo 15. 1. 2023).
- **Vilímek**, Petr. „Antiamerikanismus v Evropě“. *Revue Politika* 8/2007, Centrum pro studium demokracie a kultury, <https://www.cdk.cz/antiamerikanismus-v-evrope> (staženo 3. 3. 2023).

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno:

Klára Podolková

E-mail:

86962250@fsv.cuni.cz

Studijní obor:

Teritoriální studia se specializací Teritoriální studia

Semestr a školní rok zahájení práce:

LS 2021/2022

Semestr a školní rok ukončení práce:

LS 2022/2023

Vedoucí bakalářského semináře:

PhDr. Oldřich Tůma, Ph.D.

Vedoucí práce:

PhDr. Jan Hornát, Ph.D.

Název práce:

Problematika britsko-amerických vztahů: válka o Falklandy

Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):

Bakalářská práce si klade za cíl analyzovat britsko-americké vztahy v období války o Falklandské ostrovy. K nalezení závěrů, které by vysvětlily chování obou aktérů v rámci tzv. *Special relationship* práce rovněž zohlední historický kontext vztahů obou zemí, a to od konce druhé světové války do osmdesátých let dvacátého století. Pomocí analýzy primárních a sekundárních zdrojů popíše jakým způsobem se v návaznosti na postoj Spojených Států ve věci konfliktu na Falklandských ostrovech vyvinul jejich vztah s Velkou Británií.

Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):**Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):**

Úvod

Metodologie a struktura práce

1. Teoretická část

1.1 Definice pojmu *Special relationship*

1.2 *Special relationship*, osobnosti

1.3 Historický kontext fenoménu *Special relationship*

1.4 Margaret Thatcherová a Ronald Reagan – renesance zvláštního vztahu

2. Kontextuální část

2.1 Falklandské ostrovy

2.2 Britsko-argentinské vztahy před konfliktem

2.3 Vnitropolitická situace v Argentině před konfliktem

2.4 Zahraniční politika USA vůči Jižní Americe a Argentinou

3. Analytická část

3.1 Situace před konfliktem

3.2 Přehled událostí během války o Falklandské ostrovy

3.3 Analýza vztahů mezi USA a Velkou Británií

3.4 Vyhodnocení analýzy

Závěr

Summary

Seznam použité literatury

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

Dumbrell, John. *A Special Relationship: Anglo-American Relations from the Cold War to Iraq*. New York: Palgrave, 2006.

Fajmon, Hynek a Joch, Roman. *Margaret Thatcherová a Ronald Reagan – politici svobody*. Praha: Cevro, 2002.

Hrbek, Jaroslav. *Válka o Falklandy 1982*. Praha: Lidové nakladatelství, 1999.

Margaret Thatcher Foundation. „Vzkaz od prezidenta Reagana britské premiérce Thatcherové“. [přeloženo]. odtajněný dokument, 15. 4. 1982, <https://www.margaretthatcher.org/document/223947> (staženo 15. 3. 2023).

Margaret Thatcher Foundation. „Vzkaz od premiérky Thatcherové americkému prezidentovi Reaganovi“. [přeloženo]. odtajněný dokument, 16. 4. 1982, <https://www.margaretthatcher.org/document/122860> (staženo 15. 3. 2023).

Margaret Thatcher Foundation. „Vzkaz od premiérky Thatcherové americkému prezidentovi Reaganovi“. [přeloženo]. odtajněný dokument, 29. 4. 1982, <https://www.margaretthatcher.org/document/122861> (staženo 15. 3. 2023).

Margaret Thatcher Foundation. „Vzkaz od prezidenta Reagana britské premiérce Thatcherové“. [přeloženo]. odtajněný dokument, 29. 4. 1982, <https://www.margaretthatcher.org/document/122853> (staženo 15. 3. 2023).

Margaret Thatcher Foundation. „Speech at British Residence“. Speeches, interviews etc. 20. 2. 1985, <https://www.margaretthatcher.org/document/105971> (staženo 15. 1. 2023).

McCormick, James a Rasmussen, Jorgen. „British Mass Perceptions of the Anglo-American Special Relationship.“. *Political Science Quarterly* 108, č. 3 (1993): 539–541, JSTOR, <https://doi.org/10.2307/2151702> (staženo 1. 2. 2023).

Meislová, Monika. „Britsko – americký zvláštní vztah 70 let poté: realita či klišé?“. *ÚMV*, 10. 3. 2017 <https://www.iir.cz/britsko-americky-zvlastni-vztah-70-let-pote-realita-nebo-klise> (staženo 7. 8. 2022).

OSN. „Rezoluce č. 2065“. rezoluce, 16. 12. 1965, https://treaties.un.org/doc/source/docs/A_RES_2065-Eng.pdf (staženo 3. 3. 2023).

OSN. „Rezoluce č. 502“. rezoluce, 3. 4. 1982, <https://digitallibrary.un.org/record/34455> (staženo 26. 3. 2023).

Parsons, Michael. „The South Atlantic conflict of 1982: a test for Anglo-American relations“. *Université de Pau et des Pays de l'Adour*, 2011, https://web-archives.univ-pau.fr/english/special/falklandstest.pdf?fbclid=IwAR0pY3nnfVTKTEnPuoSmIXwf_gBG-g-qCh3GdF9rVG-skNcK4WYQqo7cF3s (staženo 15. 2. 2023).

Ray, Michael. “Falkland Islands War“. *Britannica*, 26. 3. 2023 <https://www.britannica.com/event/Falkland-Islands-War> (staženo 26. 3. 2023).

Reagan, Ronald. *Život jednoho Američana*. Praha: Paměti prezidenta. Prostor, 1997.

Reynolds, David. „Rethinking Anglo-American Relations“. *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* 65, č. 1 (1988): 95–6, JSTOR, <https://doi.org/10.2307/2620984> (staženo 1. 2. 2023).

Reynolds, David. „A ‘Special Relationship’? America, Britain and the International Order Since the Second World War“. *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* 62, č. 1 (1985): 5–6, JSTOR, <https://doi.org/10.2307/2618063> (staženo 15. 1. 2023).

Sharp, Paul. *Thatcher’s diplomacy: the revival of British foreign policy*. Basingstoke: Macmillan Press, 1999.

Thatcher, Margaret. *Roky na Downing Street*. Praha: Naše Vojsko, 1996.

Thatcher, Margaret. *Thatcher’s war: the Iron lady on the Falklands*. Londýn: Harper Press, 2012.

The National Security Archive. „Reagan on The Falkland/Malvinas“. vládní dokumenty, 1. 4. 2012, <https://nsarchive2.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB374/> (staženo 15. 3. 2023).

Treharne, Sally-Ann. *Reagan and Thatcher’s Special Relationship: Latin America and Anglo-American Relations*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2015.

Podpis studenta a datum:

Klára Podolková, 15. 4. 2023

Schváleno:	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Vedoucí bakalářského semináře		